

“Aprites ekonomikas principu īstenošana ar zaļo publisko iepirkumu - praktiski padomi pašvaldībām”

Inese Peļša

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija,
Koordinācijas departaments, Stratēģijas un ilgtspējīgas
attīstības nodaļas vecākā eksperte

Doktorante un pētniece Latvijas Universitātē

Inese Peļša

Kopš 2014.gada Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijā ar zaļā publiskā iepirkuma jautājumiem;

Darbojos EK «Zaļā publiskā iepirkuma vadības grupā»;

Doktorante un pētniece Latvijas Universitāte, Biznesa, vadības un ekonomikas fakultāte;

Piedalījusi 15 starptautiskās zinātniskās konferencēs (9 valstīs) un izstrādājusi 10 zinātniskās publikācijas.

Lekcijas saturs

Ilgspējīga attīstība, aprites ekonomika, zaļais kurss

Zaļā publiskā iepirkuma aktualitātes

Zaļā publiskā iepirkuma piemērošana pārtikas un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumos

Jautājumi par ZPI piemērošanu pārtikas iegādes un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumos

Zaļā publiskā iepirkuma piemērošana mēbeļu iepirkumos

Ieteikumi veicot zaļo iepirkumu

Aprites ekonomikas principu integrēšana iepirkumos

Informācija par ZPI piemērošanu

The background features abstract, overlapping geometric shapes in various shades of green, ranging from light lime to dark forest green. These shapes are primarily located on the right side of the frame, creating a modern, layered effect. The text is centered on the left side of the image.

Ilgtspējīga attīstība,
aprites ekonomika, zaļais kurss

Ievads

17.-19. gadsimts **ražošanas periods**
(*neatjaunojamo resursu izmantošanas
pieaugums*)

Cilvēku pārapdzīvotība - līdz 21. gadsimta
beigām 11,5 miljardi cilvēku

**Resursu degradācija, ierobežoti resursi,
ekoloģiskās problēmas.**

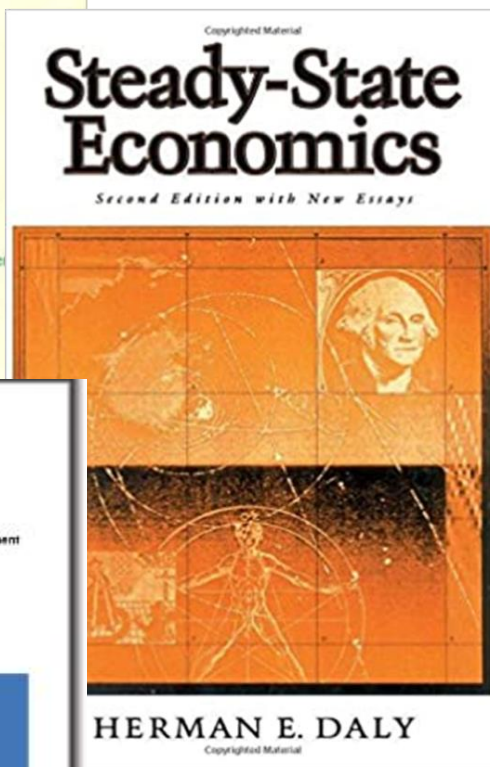
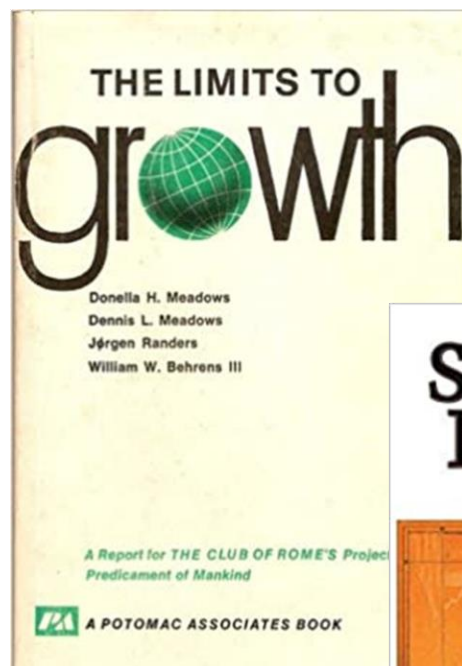

Ilgtspēja

**small
is
beautiful**

a study of economics
as if people mattered

EF Schumacher

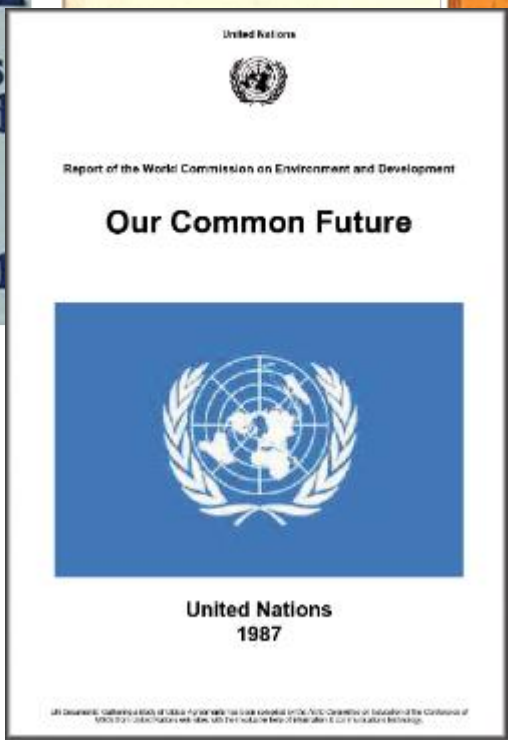
1972 Romas klubs «**Limits to Growth**»
(*Pieauguma robežas*)

1972 Apvienoto Nāciju konference
Stokholmā par vides jautājumiem

1973 E. F. Schumacher grāmata «**Small is
beautiful**»

1977 H. E. Daly grāmata “**Steady – state
economics**» (Līdzsvara valsts ekonomika)

1987 ANO Pasaules Vides un attīstības
komisijas ziņojumā “**Mūsu kopējā
nākotne**”

Ilgospējīga attīstība (*Agenda 2030*)

Ilgospējīga attīstība ir attīstība, kas **nodrošina mūsdienu paaudzes vajadzības, neradot grūtības nākamām paaudzēm nodrošināt savas vajadzības** (ANO Pasaules Vides un attīstības komisijas ziņojumā “Mūsu kopējā nākotne”, 1987).

1. Nabadzības izbeigšanās.

2. Bada izbeigšanās.

3. Laba veselība un labklājība.

4. Kvalitatīva izglītība.

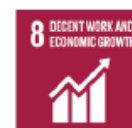
5. Dzimumu līdztiesība.

6. Tīrs ūdens un sanitārie apstākļi.

7. Pieejama un tīra enerģija.

8. Atbilstošs darbs un ekonomiskā augstme.

9. Rūpniecība, inovācijas, infrastruktūra.

10. Mazināta nevienlīdzība.

11. Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas.

12. Atbildīgs patēriņš un ražošana.

13. Klimata pārmaiņu rīcības.

14. Ūdens dzīvības saglabāšana.

15. Sauszemes dzīvības saglabāšana.

16. Miers, taisnīgums un spēcīgas institūcijas.

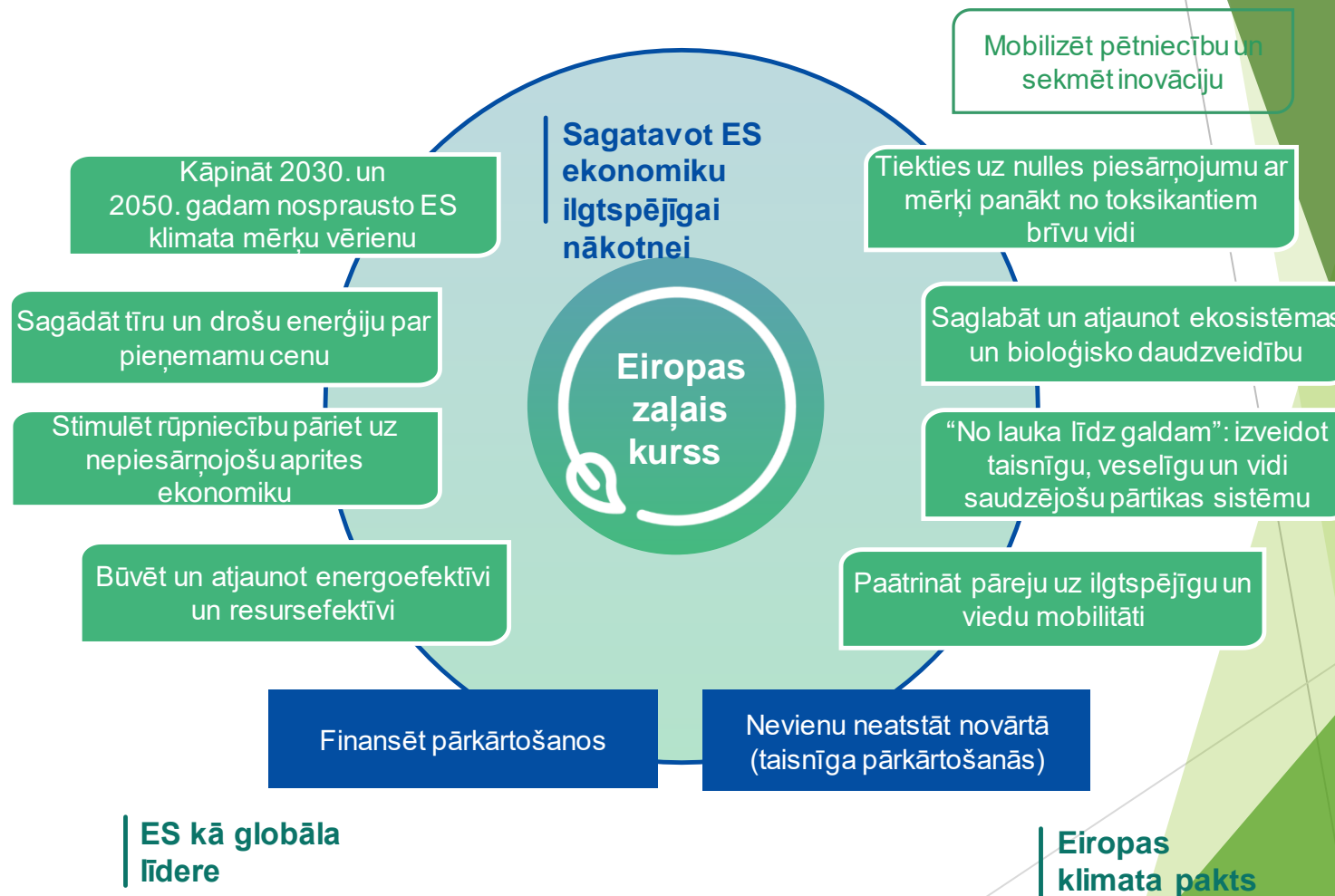

17. Globāla sadarbība mērķu ilgtspējīgas attīstības sasniegšanai.

Eiropas zaļais kurss (*Green deal*)

2050.gadā Eiropa pirmā klimatneitrālā pasaules daļa.

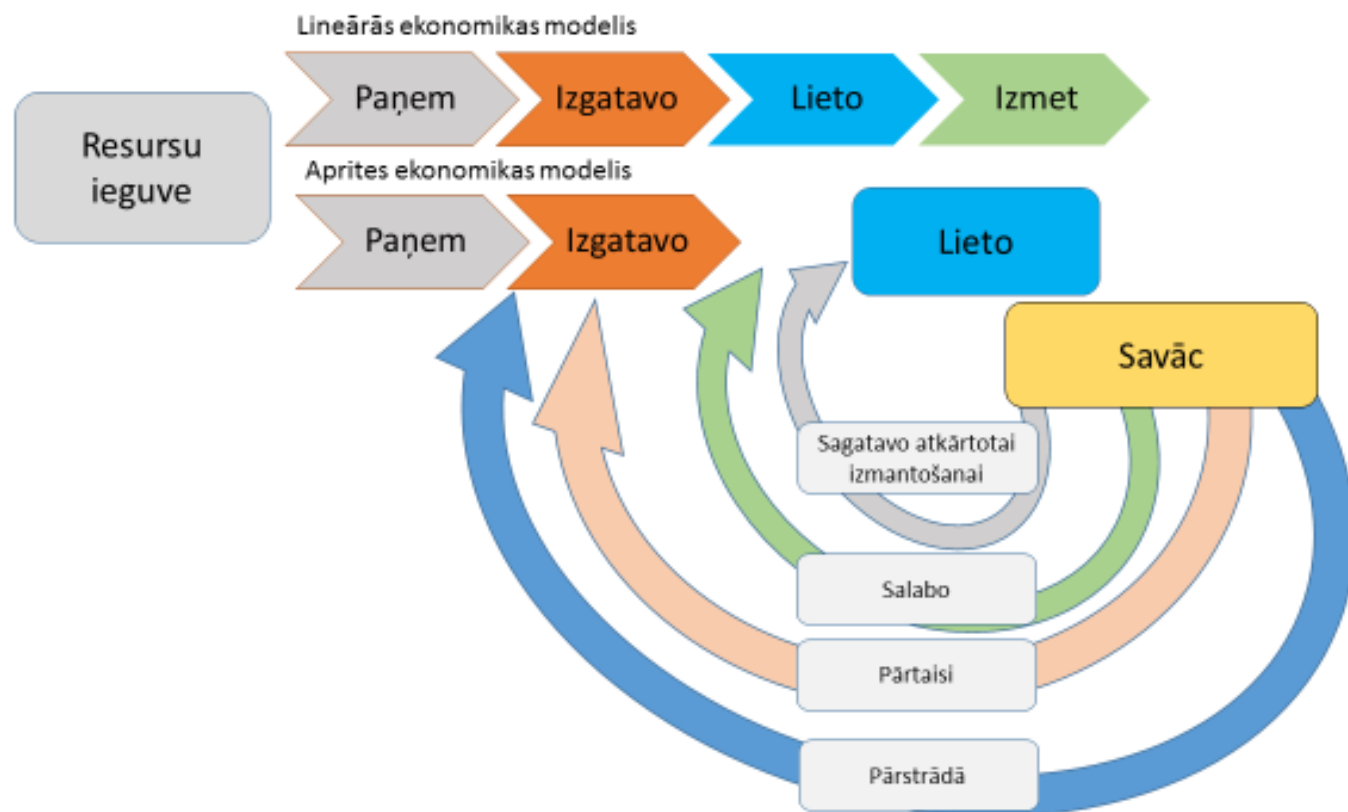
Līdz 2030. gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas par vismaz 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni.

Aprite ekonomika

- ▶ Aprite ekonomika ir ražošanas un patēriņa modelis, kas paredz esošo materiālu un produktu **koplietošanu, iznomāšanu, atkārtotu izmantošanu, remontu, atjaunošanu un pārstrādi pēc iespējas ilgākā laika periodā**. Tādējādi tiek **pagarināts produktu aprites cikls**.
- ▶ Eiropas Savienībā ik gadu rodas vairāk nekā 2,5 miljardi tonnu atkritumu.
- ▶ Praksē tas nozīmē līdz minimumam **samazināt atkritumu apjomu**. Kad pienāk kāda produkta lietošanas laika beigas, tā materiālus pēc iespējas cenšas atgriezt ekonomikā. Tos var lietderīgi izmantot atkal un atkal, tādējādi **radot papildu vērtību**.
- ▶ Arvien **nozīmīgāki kļūst atkritumu apsaimniekošanas hierarhijas vēlamākie pasākumi**, kas vērsti uz atkritumu radīšanas samazināšanu gan kopumā, gan attiecībā uz atsevišķām plūsmām (piem., pārtikas atkritumi un iepakojums).
- ▶ Jauns politikas virziens ciešā sasaiste ar aprites **ekonomiku, ir preču labošanas un otrreizēja izmantošanas sektora attīstība, kur sabiedrības/patērētāja pieprasījumam ir noteicoša loma**.

Aprite ekonomika

Aprite ekonomikas virzieni

Aprites ekonomika Eiropā

- 2018. gadā ES izvirzīja jaunus un vērienīgus mērķus attiecībā uz atkritumu reciklēšanu, izlietoto iepakojumu un atkritumu poligoniem. Šo jauno noteikumu mērķis ir veicināt pāreju uz ilgtspējīgāku modeli, ko sauc par [aprites ekonomiku](#). 2020. gada martā Eiropas Komisija nāca klajā ar [aprites ekonomikas rīcības plānu](#).
- Vienreizlietojamo plastmasas trauku tirdzniecības aizliegumu un plastmasas izstrādājumu patēriņa samazināšanas pasākumus paredz [Eiropas Parlamenta un Padomes 2019. gada 5. jūnija Direktīva \(ES\) 2019/904, kuras mērķis ir samazināt konkrētu plastmasas izstrādājumu ietekmi uz vidi](#). Prasības spēkā no 2021.g.jūlija.

Vienreizlietojamie plastmasas izstrādājumi, kurus būs aizliegts tirgot

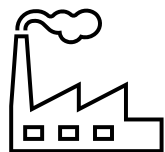
- Galda piederumi (dakšas, naži, karotes, irbulīši)
- Dzērienu maisāmkociņi un salmiņi
- Šķīvji
- No putu polistirola izgatavota pārtikas tara (trauki, kārbas ar vāciņu vai bez tā)
- Baloniem piestiprināmi kociņi (t.sk. kociņu mehānismi)
- Vates kociņi
- No putu polistirola izgatavota dzērienu tara (t.sk. korķīši un vāciņi)
- No putu polistirola izgatavotas dzērienu glāzes (t.sk. korķīši un vāciņi)

Zaļā publiskā iepirkuma aktualitātes

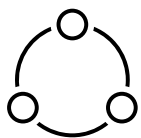
Galvenie ZPI piemērošanas principi

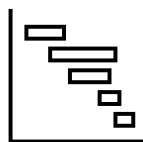
videi draudzīgāks iepirkums

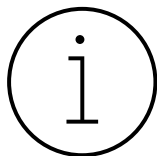
piesārņojuma vai kaitējuma novēršana

aprites cikla skatījums

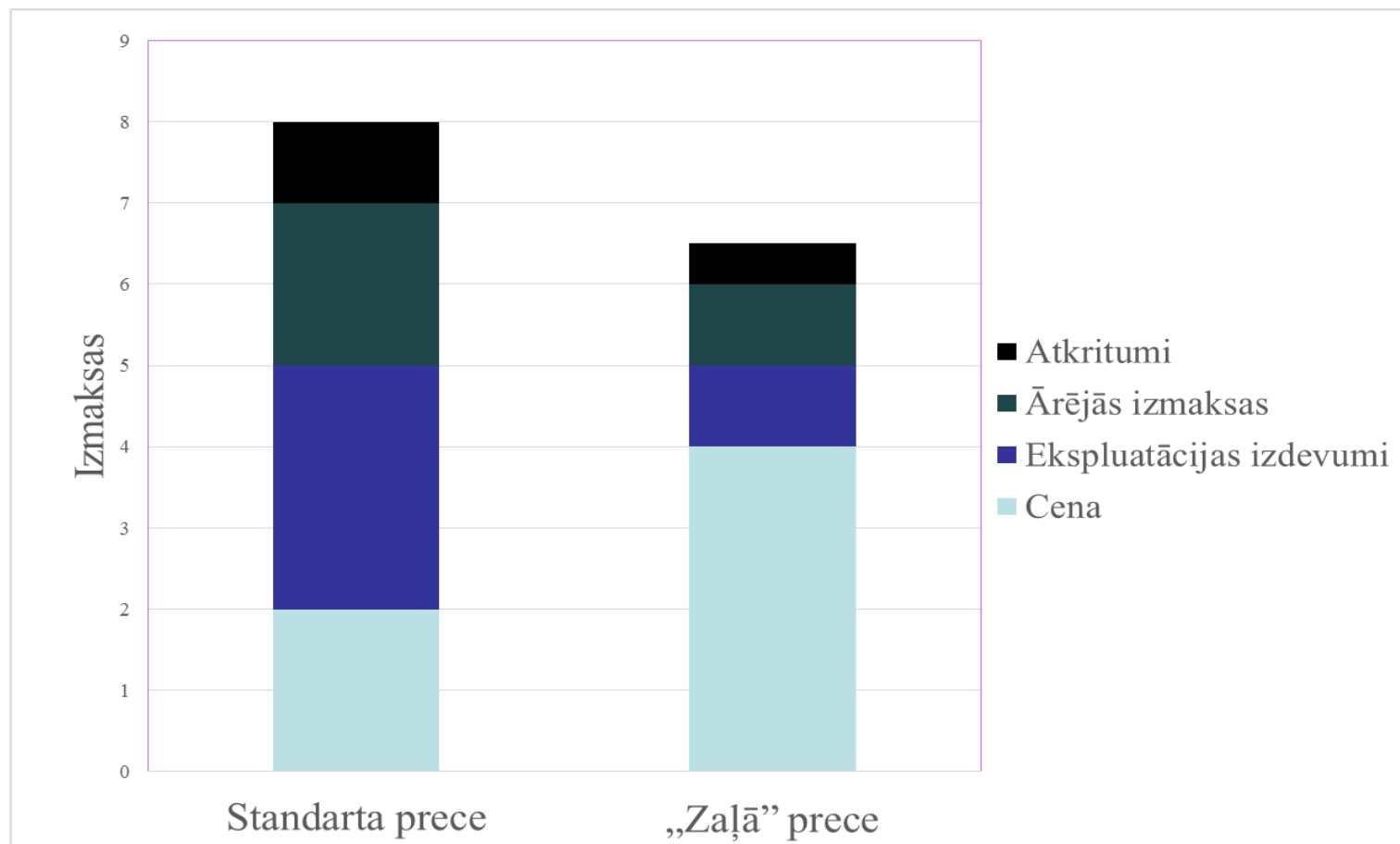

ietekmju uz vidi salīdzinājums

informācija par ietekmi uz vidi

Aprite cikla izmaksas

Zaļais publiskais iepirkums Eiropas Savienībā

Publiskie iepirkumi vidēji Eiropas Savienībā veido **14% no
Iekšzemes kopprodukta**;

Eiropas Komisija ir izstrādājusi zaļā publiskā iepirkuma
kritērijus vairāk kā 20 preču un pakalpojumu grupām;
https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm

ZPI Eiropas Savienībā piemērojams brīvprātīgi;

Eiropas Komisija 2020.gada 14.janvārī nāca klajā ar
paziņojumu, ka **turpmāk zaļais publiskais iepirkums būs
jāpiemēro obligāti.**

Tiesiskais regulējums ZPI piemērošanai Latvijā

Deleģējums **Publisko iepirkumu likumā**

2017.gada MK not. nr. 353 «Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība», ar grozījumiem 2020.gada 8.septembrī (MK not. nr. 568 redakcijā)

1. pielikums ZPI kritēriji **7 obligāti** piemērojamām preču grupām;
2. pielikums ZPI kritēriji **15 brīvprātīgi** piemērojamām preču un pakalpojumu grupām;
3. Pielikums **Aprites cikla izmaksu** metodika enerģiju patērējošām precēm.

Elektronisko iepirkumu sistēma

Zaļā publiskā iepirkuma **piemērošanas vadlīnijas**

Aprites cikla izmaksu **kalkulatori**

Preču un pakalpojumu grupas, kurām publiskajā iepirkumā piemēro zaļā iepirkuma prasības un kritērijus (MK noteikumi Nr.353)

Obligāti (1.pielikums):

Brīvprātīgi (2.pielikums):

1. Biroja papīrs

1. Biroja ēku projektēšana, būvdarbi un apsaimniekošana

2. Drukas iekārtas

2. Ceļu būve un satiksmes zīmes

3. Datortehnika un IKT infrastruktūra

3. Ūdens sildītāji siltuma ražošanai

4. Pārtika un ēdināšanas pakalpojumi

4. Dārzkopības produkti un pakalpojumi

5. Tīrīšanas līdzekļi un pakalpojumi

5. Elektroenerģija

6. Iekštelpu apgaismojums

6. Klozetpodi un pisuāri

7. Ielu apgaismojums un satiksmes signāli

7. Koģenerācijas iekārtas

8. Mēbeles

9. Notekūdeņu infrastruktūra

10. Sienu paneļi

11. Izlietnes, krāni, dušas uzgaļi un to aprīkojums

12. Tekstilpreces

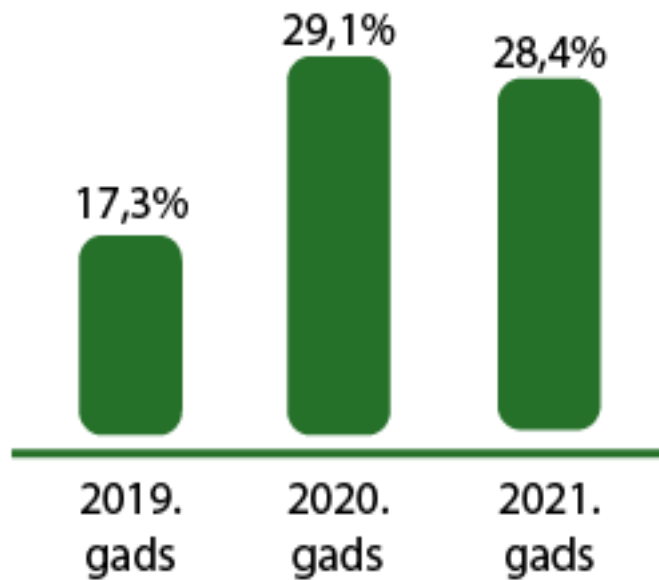
13. Transports

14. Veselības aprūpes elektriskās un elektroniskās iekārtas

15. Atpūtas un sporta infrastruktūra

ZPI īpatsvara dinamika Latvijā

ZPI īpatsvars publisko iepirkumu apjomā (PIL procedūru ietvaros)

Preču un pakalpojumu apjoms, kuru iegādē piemērotas vides aizsardzības prasības (MK 353.noteikumi)

2021.g. 1 147 milj.
€

2020.g. 671 milj.
€

2019.g. 448 milj.
€

**Lielākās preču, pakalpojumu grupas,
kurās tika piemērotas
vides aizsardzības prasības**

**Būvdarbi
703 milj. €**

**Pārtika un ēdināšanas
pakalpojumi
116 milj. €**

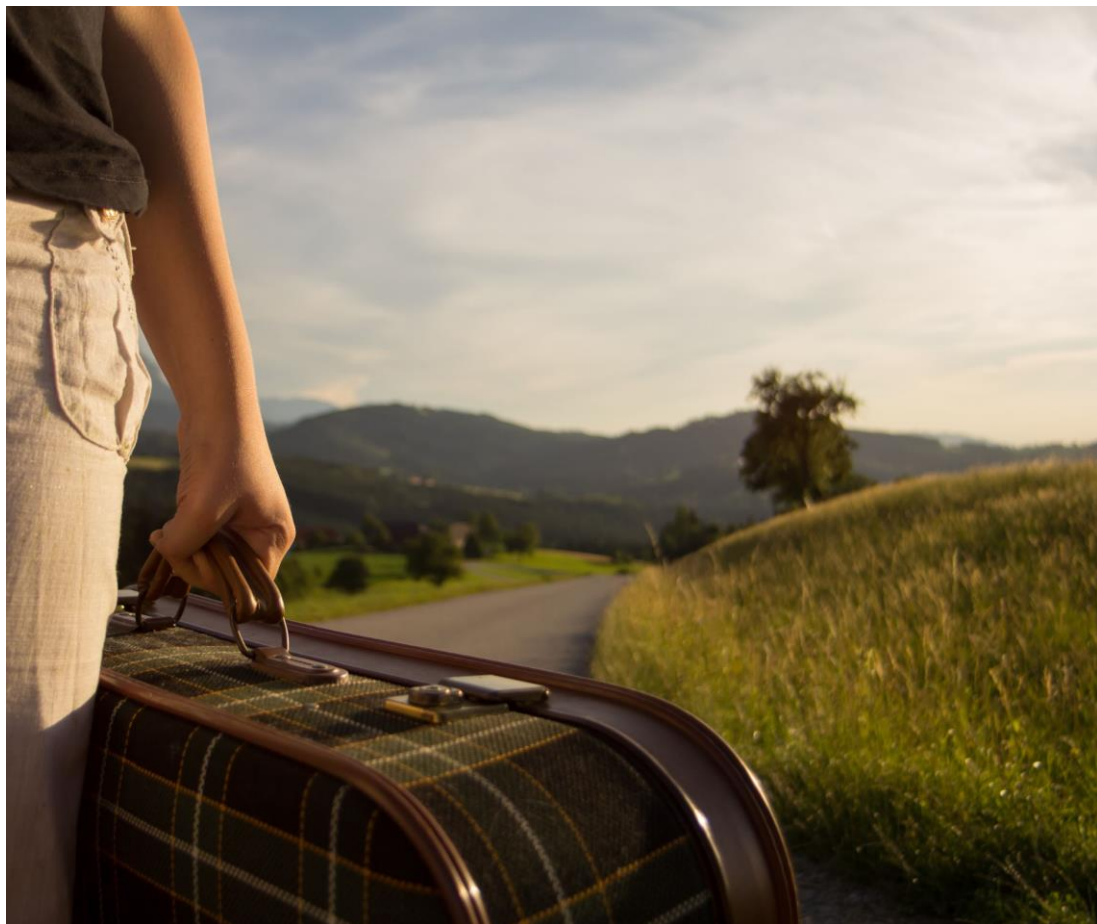

**Transports
46 milj. €**

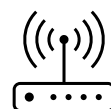

**IKT, datortehnika
un drukas iekārtas
43 milj. €**

Nākamie soļi – grozījumi MK not. nr. 353

Aktualizēt zaļā publiskā iepirkuma prasības:

tehnoloģiskā attīstība

jaunas Eiropas Komisijas ZPI vadlīnijas

Veicināt videi draudzīgāku produktu un pakalpojumu iepirkumus

Emisiju samazināšana (klimata pārmaiņas)

Pārskatīt un vienkāršot ZPI prasības – līdzšinējās ZPI piemērošanas

Prakses izvērtēšana

MK noteikumos Nr.353«Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība» plānotie grozījumi 2022.gadā

Obligāti (1.pielikums):	Brīvprātīgi (2.pielikums):
1.Biroja papīrs	1. Biroja ēku projektēšana, būvdarbi un apsaimniekošana
2.Drukas iekārtas	2. Ceļu projektēšana, būvniecība un uzturēšana
3.Dator tehnika un IKT infrastruktūra	3. Ūdens sildītāji siltuma ražošanai
4.Pārtika un ēdināšanas pakalpojumi	4. Dārzkopības produkti un pakalpojumi
5.Tīrīšanas līdzekļi un pakalpojumi	5. Elektroenerģija
6.Iekštelpu apgaismojums	6. Klozetpodi un pisuāri
7.Ielu apgaismojums un satiksmes signāli	7. Koģenerācijas iekārtas
8. Biroja ēku projektēšana, būvdarbi un apsaimniekošana	8.Mēbeles
9. Transports	9.Notekūdeņu infrastruktūra
	10.Sienu paneļi
	11.Izlietnes, krāni, dušas uzgaļi un to aprīkojums
	12.Tekstilpreces
	13.Transports
	14.Veselības aprūpes elektriskās un elektroniskās iekārtas
	15.Atpūtas un sporta infrastruktūra

ZPI Būvdarbu iepirkumos

«Zaļais kurss»:

Ēku sektors **patērē 40% no kopējās enerģijas.**

2

Jādivkāršo publisko un privāto ēku renovācijas apjoms!

Dažādu enerģijas avotu cenām jāstimulē ēku energoefektivitāte.

ZPI piemērošana būvniecībā:

2021.g. 47% no būvdarbu iepirkumiem ZPI (703 milj. bez PVN);

ZPI nepilnīgi piemērots iepirkumos;

Tiek plānots noteikt minimāli obligāti piemērojamos ZPI kritērijus būvniecībā.

ZPI Transporta iepirkumos

«Zaļais kurss»:

Transports rada **25% ES siltumnīcefekta gāzu emisiju**, un to apjoms aizvien palielinās.

Mērķis ir līdz 2050.gadam samazināt šīs emisijas par 90 %!

Tīrie transportlīdzekļi

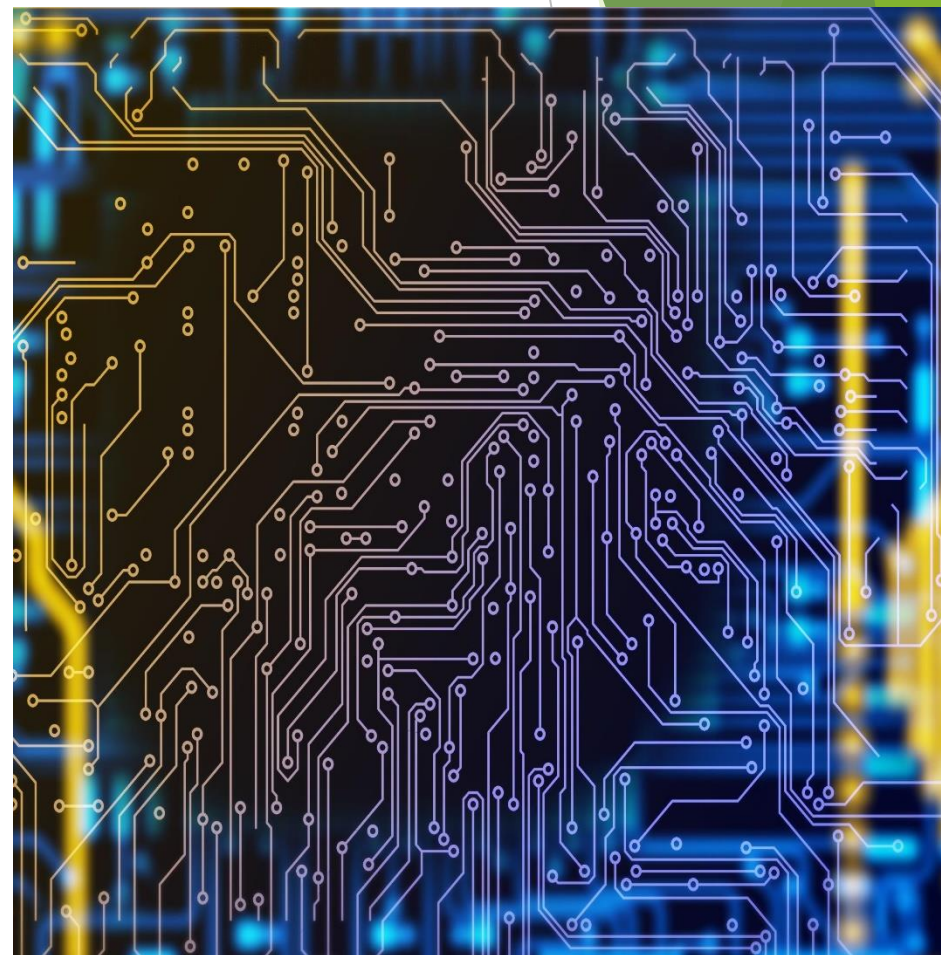
ZPI iekļaušana transporta iepirkumos:

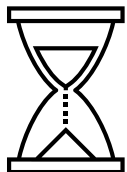
2021.gadā **93% (45,7 milj. EUR bez PVN)** no transportlīdzekļu iepirkumiem piemērots ZPI;

Plānots pārcelt uz obligāto grupu (MK not. nr. 353 1. pielikumu).

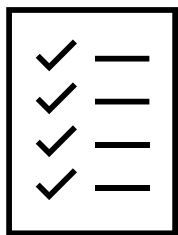
Ieteikumi veicot zaļo iepirkumu

Atvēlēt pietiekami daudz laika iepirkuma veikšanai

Veikt tirgus izpēti (konsultēties ar ekspertiem)

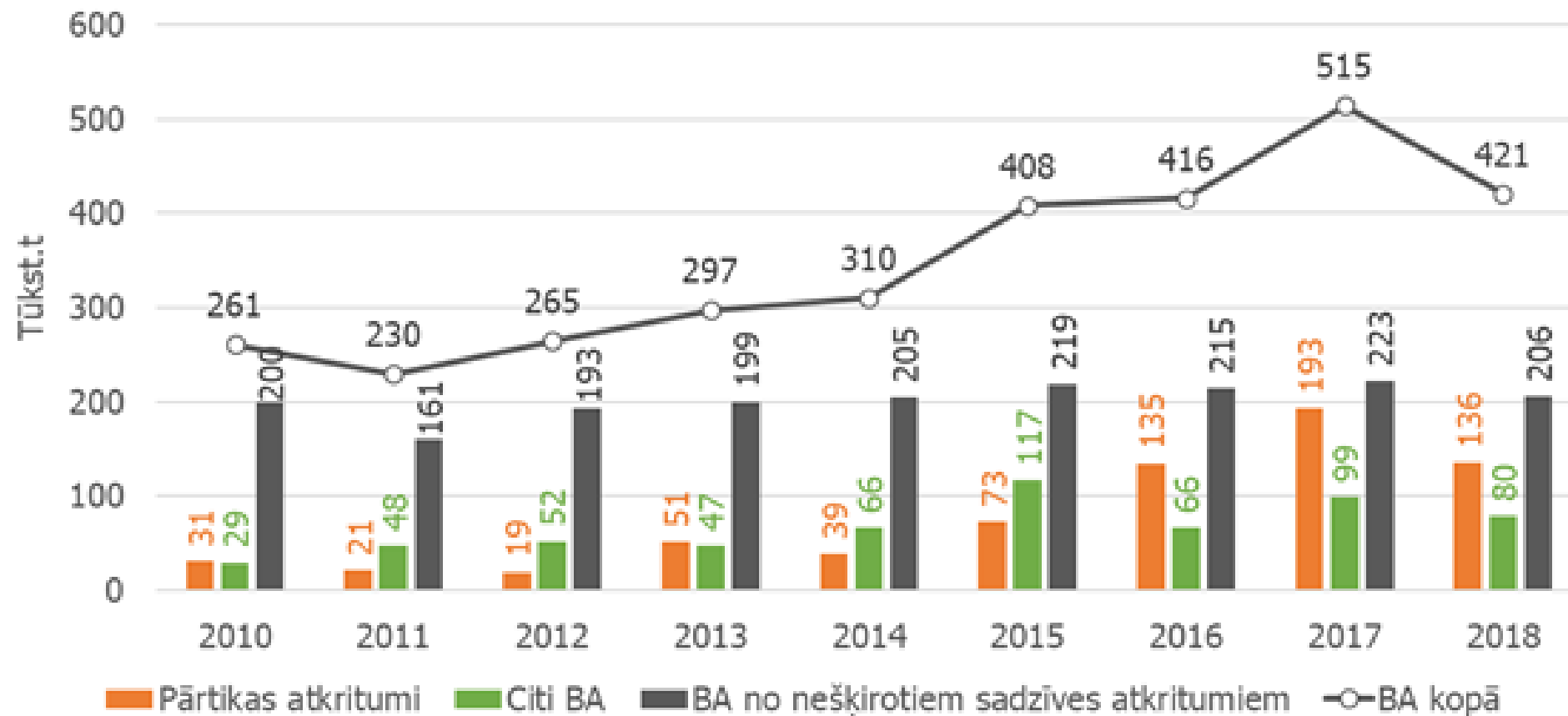
Iekļaut vides prasības visos iepirkuma posmos:

- Atlases prasības
- Tehniskā specifikācija
- Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji
- Dzīves cikla izmaksas
- Līguma izpilde
- Monitorēt un uzraudzīt procesu.

Pārtikas iegādes un
ēdināšanas pakalpojumu
iepirkumi

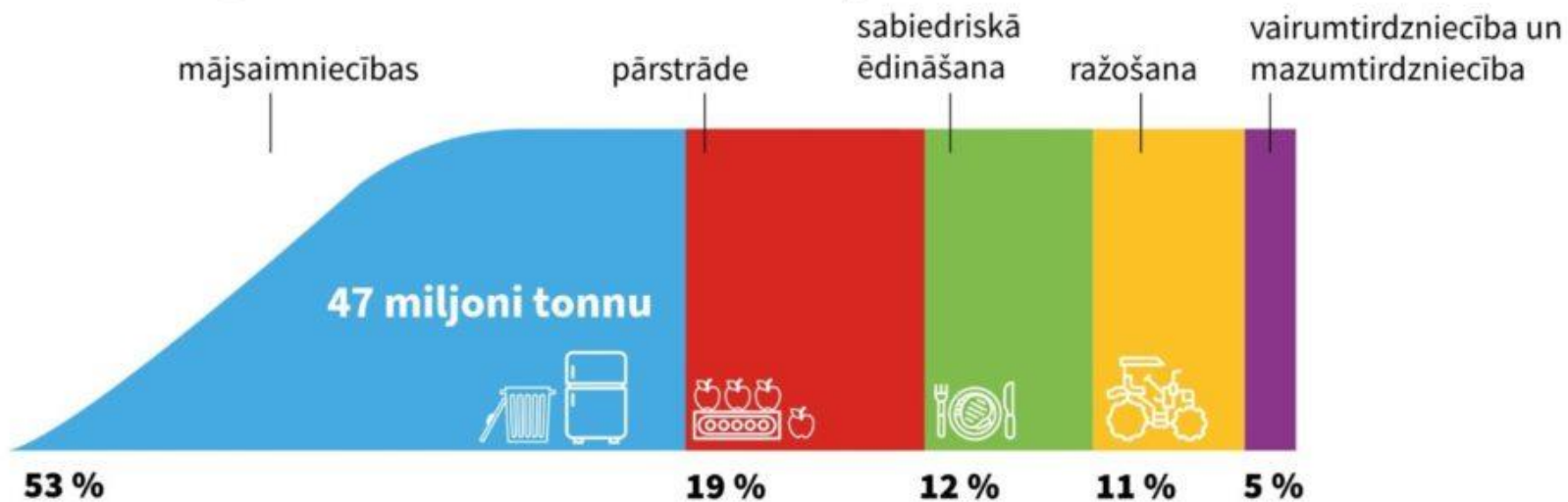
Radītais Bioloģiski noārdāmo atkritumu un Bioloģisko atkritumu daudzums 2013.-2018.g., tonnas

Avots: SIA GatewayBaltics ziņojums, 202062

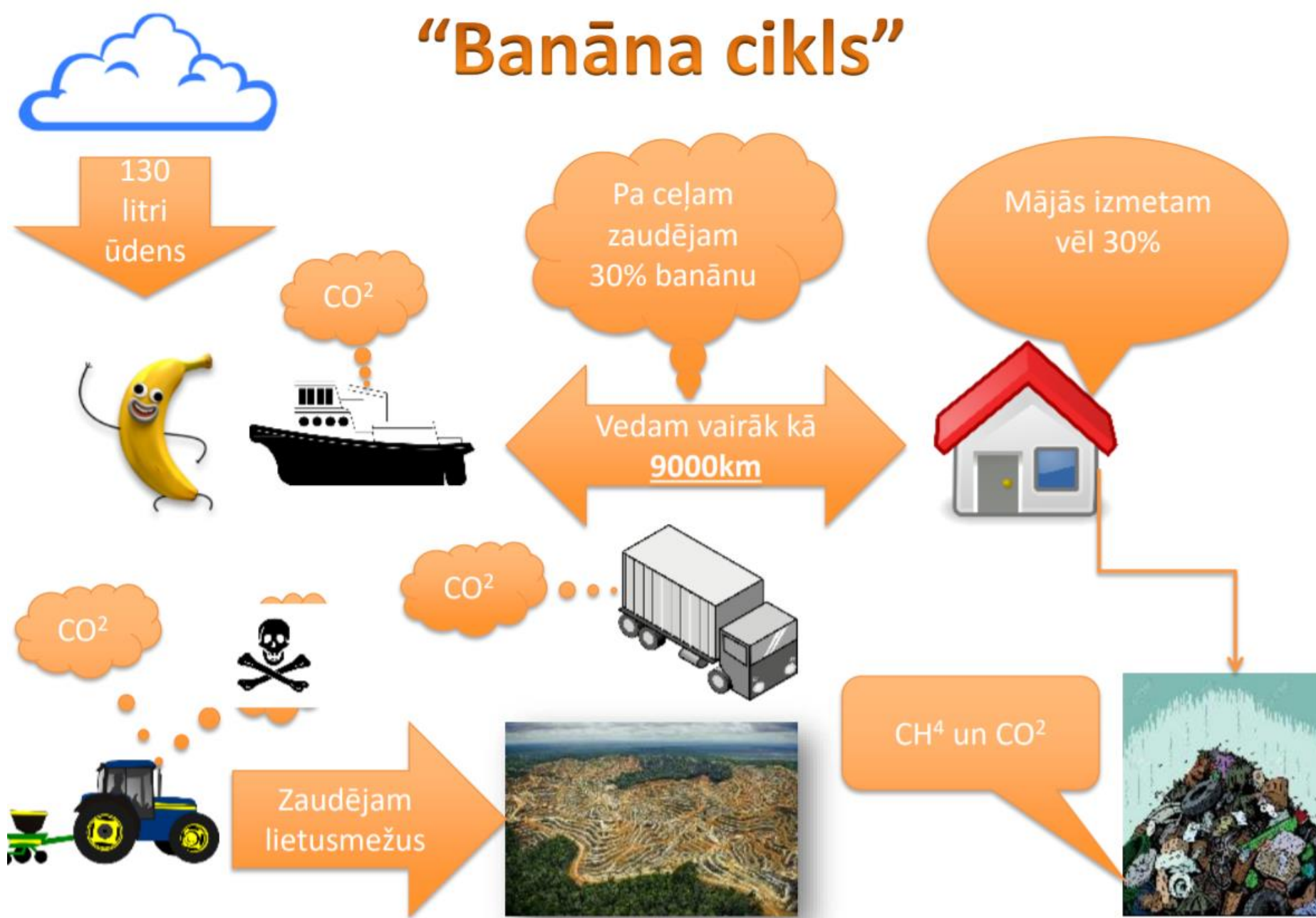
Pārtikas atkritumi

Kurā piegādes posmā ES izšķērdē visvairāk pārtikas?

FUSIONS, 2016; Priefer et al., 2016

“Banāna cikls”

MK not. nr. 353 1. pielikuma
ZPI kritēriji pārtikas iegādes un ēdināšanas
pakalpojumu iepirkumos

ZPI statistika pārtikas iegādes un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumos 2021.g.

Koda atšifrējums	CPV	Iepirkumu skaits		Kopējā līgumcena EUR (bez PVN)		ZPI pēc līgumcenas
		kopā	t.sk. VAP	kopā	t.sk. VAP	
Pārtika un ēdināšanas pakalpojumi						
Pārtikas produkti - kopā		297	251	43763104	41462371	94,74%
t.sk.						
Pārtikas produkti, dzērieni, tabaka un saistītā produkcija	15000000-8					
Graudaugu produkti, kartupeļi, dārzeņi, augļi un rieksti	03200000-3					
Dzīvnieku valsts produkti un saistītā produkcija	03140000-4					
Ēdināšanas pakalpojumi- kopā		113	108	75369241	75030268	99,55%
t.sk.						
Ēdnīcu un sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumi	55500000-5					
Restorānu un ēdināšanas pakalpojumi	55300000-3					

Pārtika: izmaiņas ZPI prasībās un kritērijos

	Iepriekšējā MK noteikumu nr. 353 redakcija pārtikas un ēdināšanas kritērijiem	MK Noteikumu izmaiņas, kas stājas spēkā 2020.gada 12.septembrī
Atlases kritēriji	1. Nav pārkāpti ZPI līgumi pēdējos 3 gados	1. Nav pārkāpti ZPI līgumi pēdējos 12 mēnešos 3 gados
Tehniskās specifikācijas prasības	1. Pārtikas produktu kvalitāte	1. Pārtikas produktu kvalitāte
	X% bioloģiskie X% integrētie X% NPKS	pienam, kefiram – ne mazāk kā 35% (50% no 2022.gada), noteiktiem graudaugu pārstrādes produktiem ne mazāk kā 20%) X% integrētie Vismaz 45% NPKS no noteiktas produktu grupas masas vai vērtības
Tehniskās specifikācijas prasības	2. Bez GMO	2. Bez GMO
	3. Iepakojums, videi draudzīga piegāde, sezonālitate	3. Iepakojums vai videi draudzīga piegāde un/vai sezonālitate
	atkāroti izmantojams atkāroti pārstrādājams nav atsevišķās porcijās auto EURO 5 standarts km no izcelsmes vietas sezonāli produkti	atkāroti izmantojams atkāroti pārstrādājams nav atsevišķās porcijās auto EURO 5 standarts Ne vairāk kā 250 km no izcelsmes vietas (ražošanas/audzēšanas) sezonāli produkti
Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji	Cena = ja ir visi ZPI kritēriji ZPI - ne mazāk kā 35%, Cena – ne vairāk kā 50% Papildus punkti par X% nekā TS	Cena = ja ir visi ZPI kritēriji ZPI – ne mazāk kā 35%, Cena – ne vairāk kā 50% Papildus punkti par X% nekā TS
Līguma izpildes nosacījumi	Kontroles un pārbaudes mehānismi Sadarbība ar ražotāju/ audzētāju, produktu saraksts Līguma kopija piegādes vietā	Kontroles un pārbaudes mehānismi Sadarbība ar ražotāju/ audzētāju, produktu saraksts Līguma kopija piegādes vietā Sortimenta maiņa Dokumentācijas uzturēšana

Tehniskā specifikācija

Pārtikas produktu kvalitāte

Vismaz 2 kritēriji

1.1.1. a. Iegādājoties pienu un kefīru vismaz 35 procentiem no visas piena un kefīra masas vai vērtības (no 2022.gada 1. janvāra vismaz 50 procenti) jābūt ražotiem atbilstoši **bioloģiskās lauksaimniecības metodēm** saskaņā ar Padomes 2007. gada 28. jūnija Regulu (EK) Nr.834/2007 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un par Regulas (EEK) Nr.2092/91 atcelšanu;

Iegādājoties graudaugu pārstrādes produktus (piemēram, auzu pārslas, kviešu milti, griķi) vismaz 20 procentiem no graudaugu pārstrādes produktu masas vai vērtības jābūt ražotiem atbilstoši **bioloģiskās lauksaimniecības metodēm** saskaņā ar Padomes 2007. gada 28. jūnija Regulu (EK) Nr.834/2007 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un par Regulas (EEK) Nr.2092/91 atcelšanu;

un

1.1.2. [X] procentiem no visas produktu masas vai vērtības vai X procenti [vai noteikta produktu grupa, piemēram, augļi, dārzeņi, vai konkrētu produktu saraksts, piemēram, kartupeļi, burkāni, āboli] jābūt ražotiem saskaņā ar **integrētās ražošanas kritērijiem**;

vai

1.1.3. vismaz 45 procenti no noteiktas produktu grupas masas vai vērtības, piemēram, piena produkti, gaļas produkti, dārzeņi, vai konkrētu produktu saraksts, piemēram, kartupeļi, liellopu gaļa, olas, ko paredzēts izmantot ēdināšanas pakalpojumos, jāatbilst **Latvijas nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas prasībām**, ko apliecina Pārtikas un veterinārā dienesta izsniegts sertifikāts.

1.1.1. b. Iegādājoties citas produktu grupas [X] procenti no visas produktu masas vai vērtības vai X procenti (no noteiktas produktu grupas, pēc izvēles: piena produktiem (izņemot pienu un kefīru), gaļas produktiem, augļiem un dārzeņiem, vai konkrētu produktu saraksts, pēc izvēles: kartupeļi, liellopu gaļa, olas) jābūt ražotiem atbilstoši **bioloģiskās lauksaimniecības metodēm** saskaņā ar Padomes 2007. gada 28. jūnija Regulu (EK) Nr.834/2007 par bioloģisko ražošanu un bioloģisko produktu marķēšanu un par Regulas (EEK) Nr.2092/91 atcelšanu;

vai

Pārtikas produktu kvalitāte

Vismaz 2 kritēriji

	PĀRTIKAS PRODUKTU KVALITĀTE	Vismaz 2 no prasībām:				
		Bioloģiskie		Integrētie	Latvijas NPKS	
1.a.	piens un kefīrs	> 50 %		neattiecas	un	> 45 %
1.b.	Piena produkti (izņemot pienu un kefīru)	> X %		neattiecas	un	> 45 %
2.	graudaugu pārstrādes produktus (piemēram, auzu pārslas, kviešu milti, griķi)	> 20 %		neattiecas	un	> 45 %
3	augļi, ogas un dārzeņi	> X %	vai	> X %	vai	> 45 %
4	viss pārējais produktu apjoms; citas produktu grupas; konkrētu produktu saraksts	> X %		neattiecas	un	> 45 %

Videi draudzīga piegāde un sezonāli produkti

Vismaz 2 prasības

Augļu, ogu un dārzeņu piegādes tiks veiktas, ievērojot **sezonalitāti**;

vai

Transportlīdzekļiem, ko paredzēts izmantot produktu piegādei no pārtikas produktu izcelsmes (audzēšanas/ražošanas) vietas, **jāatbilst vismaz EURO 5 vai V atgāzu emisijas standartiem** saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 20. jūnija Regulas (EK) Nr. 715/2007 par tipa apstiprinājumu mehāniskiem transportlīdzekļiem attiecībā uz emisijām no vieglajiem pasažieru un komerciālajiem transportlīdzekļiem (Euro 5 un Euro 6) un par piekļuvi transportlīdzekļa remonta un tehniskās apkopes informācijai I pielikuma 1. tabulā noteiktajām "Euro 5" emisijas robežvērtībām vai saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 22. decembra noteikumiem noteikumu Nr.1494 "Mopēdu, mehānisko transportlīdzekļu, to piekabju un sastāvdaļu atbilstības novērtēšanas noteikumi" 11. pielikuma 41. iedaļā noteiktajām "EURO V" emisiju robežvērtībām;

vai

pārtikas produktu piegāde tiks veikta noteiktā pasūtītāja paredzēta **attāluma** ietvaros no pārtikas produktu izcelsmes (tikai audzēšanas/ražošanas) vietas līdz pasūtītāja norādītajai vietai/piegādes adresei **ne vairāk kā 250 km ietvaros**.

Videi draudzīga piegāde un sezonālitate

Vismaz 2 prasības

VIDEI DRAUDZĪGA PIEGĀDE UN SEZONĀLI PĀRTIKAS PRODUKTI	Vismaz 2 no prasībām:				
	Sezonālitate		Transportlīdzekļi EURO 5 vai EURO V		Piegādes attālums
1. augļi, ogas un dārzeņi	Jā	vai	Jā	vai	< 250 km
2. citas produktu grupas	neattiecas		Jā	un	< 250 km

Princips 2+2

2 prasības pārtikas produktu kvalitātei

+

2 prasības videi draudzīgas piegādes un sezonāliem pārtikas produktiem

Iepirkuma dalīšana daļās

Pārtikas produktu piegādes iepirkumu daļa daļās. Lemjot par dalīšanu daļās, pasūtītājs ņem vērā arī iepirkuma apjomu un pasūtītājam pieejamos administratīvos resursus.

Daļas veido, ņemot vērā vienu vai vairākas šādas pazīmes:

1.1. **produktu izcelsmes veids** (piemēram, dzīvnieku izcelsmes produkti, augu izcelsmes produkti, bakalejas produkti);

1.2. **pārtikas produktu grupa** (piemēram, piens un piena produkti, dārzeņi, augļi, ēdienu piedevas un dzērieni, eļļas) un līdzīgu produktu klāsts (piemēram, atsevišķa daļa pienam, raudzētiem piena produktiem un krējumam, atsevišķa daļa saldējumam, atsevišķa daļa sieriem un kausētiem sieriem), kuru piedāvā noteikts ražotāju vai piegādātāju loks;

1.3. **iepakojuma veids**;

1.4. **uzglabāšanas vai transportēšanas noteikumi**;

1.5. **pārtikas produktu izcelsme** (teritorija, ko raksturo noteikti klimatiskie apstākļi – piemēram, vienā daļā neapvieno eksotiskos augļus un sezonālos vietējos augļus);

1.6. **pārtikas produktu sezonalitāte** (piemēram, atsevišķās daļās izdala vasarā un rudenī pieejamos dārzeņus, augļus vai ogas).

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji

1. Pārtikas produktu piegādes, iepirkumam izvēloties saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu:

1.1. nosaka katra piedāvājuma izvērtēšanas kritērija īpatsvaru, bet **ZPI kritērijiem kopā ne mazāk kā 35 procentu** apmērā no piedāvājuma izvērtēšanas kritēriju kopējās vērtības;

1.2. **cenās vai izmaksu kritērijam** pasūtītājs paredz īpatsvaru **ne vairāk kā 50 procentu** apmērā;

2. Lai novērtētu saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, **pasūtītājs papildus cenās vai izmaksu kritērijam vērtē sekojošus ZPI kritērijus:**

2.1. Prasības, kas pārsniedz Tehniskajā specifikācijā norādīto 2+2 princips;

3. **Papildus punktus piešķir prasībām, kas pārsniedz Tehniskajā specifikācijā norādītajam:**

3.1. BIOLOĢISKĀ PĀRTIKA

3.2. INTEGRĒTĀ RAŽOŠANA

3.3 PĀRTIKAS KVALITĀTES SHĒMAS

3.4. AKVAKULTŪRAS UN JŪRAS PRODUKTI (ja attiecināms)

Ko darīt, ja divu piedāvājumu novērtējums ir vienāds?

Ja vismaz divu piedāvājumu novērtējums ir vienāds, pasūtītājs pārtikas produktu piegādes līguma slēgšanas tiesības piešķir pretendentam, kura piedāvājumā ir lielāks to pārtikas produktu īpatsvars, vērtējot to sekojošā prioritārā kārtībā:

1. kuri atbilst **bioloģiskās lauksaimniecības** audzēšanas prasībām;
2. **nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas**, vai lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas prasībām;
3. kurus paredzēts **piegādāt noteiktā pasūtītāja paredzētā attāluma** ietvaros no pārtikas produktu izcelsmes (tikai audzēšanas/ražošanas) vietas līdz pasūtītāja norādītajai vietai/piegādes adresei ne vairāk kā 250 km ietvaros.

Vērtēšanas kritēriji (saimnieciski izdevīgākais piedāvājums)

Kritēriji	Punkti
Cena (brīva izvēle)	30
Tehnoloģisko karšu atbilstība uzturvērtības prasībām	15
Ēdienkaršu atbilstība veselīga uztura principiem (salīdzinošs vērtējums)	15
Komplekso pusdienu ēdienkartēs iekļauto ēdienu pagatavošanai nepieciešamo pārtikas produktu kvalitātes līmenis	15
Videi draudzīga produktu piegāde ≤ 50 km	20
Dalība "Skolas piens" un vai/ "Skolas auglis"	5

Iepirkuma līguma izpildes noteikumi

Līguma izpildes noteikumi (I)

Pārtikas produktu piegādes līgumā pasūtītājs paredz:

- 1.1. tehniskajā specifikācijā noteikto prasību **izpildes kontroles mehānismu**, t.sk. **nosakot atbildīgās personas par kontroli, izstrādājot iekšējās kontroles kritērijus, kā arī procedūras, kas jāveic piegādes izmaiņu saskaņošanai, un atbildību par līguma prasību neizpildi līguma darbības laikā;**
- 1.2. **pienākumu piegādātājam, ja tas pats nav bioloģiskās lauksaimniecības vai nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas, vai lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas prasībām atbilstošu produktu ražotājs vai audzētājs**, attiecībā uz produktiem, kuri **atbilst minētajām prasībām, iesniegt pasūtītājam ražotāju un/vai audzētāju sarakstu, norādot to kontaktinformāciju, un ar ražotāju un/vai audzētāju noslēgtu līgumu par sadarbību** ar attiecīgo piegādātāju katra konkrētā pārtikas produktu piegādes līguma izpildē;
- 1.3. **tiesības pasūtītājam** papildus piegādātāja norādītajai informācijai un iesniegtajiem dokumentiem **veikt piegādāto pārtikas produktu izcelsmes un kvalitātes pārbaudes;**
- 1.4. **pārtikas produktu sarakstu, norādot produktu ražotāju vai audzētāju un to izcelsmes valsti**, kas izstrādāts atbilstoši tehniskajā specifikācijā noteiktajām prasībām;

Līguma izpildes noteikumi (II)

1.5. piegādātājs savlaicīgi informē un vienojas ar pasūtītāju par iespējamu piegādēs paredzētā produkcijas sortimenta maiņu, aizstājot tehniskajā specifikācijā iekļautos produktus ar jauniem ekvivalentiem (*piem., vienu nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu var aizstāt pret citu nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu) vai kvalitatīvi labākiem produktiem (lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas prasībām atbilstošu produktu vai nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas produktu var aizstāt ar bioloģiskajām prasībām atbilstošu produktu);*

1.6. Pakalpojuma sniedzējam līguma darbības laikā jāuzkrāj un jāuzskaita rēķini, pavadzīmes un citi dokumenti, kas apliecina atbilstību iepirkuma dokumentos izvirzītajiem zaļā publiskā iepirkuma kritērijiem;

1.7. Rēķini, pavadzīmes, citi dokumenti, un uzskaitē jāuzrāda līguma slēdzējam pēc pieprasījuma.

2. Pasūtītājs nodrošina noslēgtā pārtikas produktu piegādes iepirkumu līgumu vai to kopiju pieejamību uz vietas iestādē, kurā notiek pārtikas produktu piegāde.

ZPI piemērošana ēdināšanas pakalpojumu iepirkumos

Iepirkuma priekšmets

Ēdināšanas pakalpojumu iepirkums atbilstoši ZPI kritērijiem. ZPI prasību un kritēriju piemērošana ēdināšanas pakalpojumiem ir obligāta veicot iepirkumus, kur galvenais iepirkuma priekšmets un mērķis ir ēdināšanas pakalpojuma nodrošināšana, kas CPV klasifikatorā atpazīstama ar kādu no sekojošiem

CPV kodiem:

55300000-3 Restorānu un ēdināšanas pakalpojumi,

55500000-5 Ēdnīcu un sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumi.

Savukārt pakalpojumiem, kuru primārais mērķis nav ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšana, piemēram, semināru organizēšanas pakalpojumi (CPV kods - 79951000-5), kuros kā atsevišķa komponente iespējama kafijas paužu un/vai ēdināšanas nodrošināšana, to ietvaros ZPI prasības un kritēriji pēc iespējas piemērojami brīvprātīgi.

Ēdināšana: izmaiņas ZPI prasībās un kritērijos

	Iepriekšējā MK noteikumu nr. 353 redakcija pārtikas un ēdināšanas kritērijiem	MK Noteikumu izmaiņas, kas stājas spēkā 2020.gada 12.septembrī
Atlases kritēriji	1. Līgumslēdzējam ir tehniskās un profesionālas spējas: VPS / vides aizsardzības politika/ iepriekšējā pieredze 2. Nav pārkāpti ZPI līgumi pēdējos 3 gados	1. Līgumslēdzējam ir tehniskās un profesionālas spējas: VPS / vides aizsardzības politika/ iepriekšējā pieredze 2. Nav pārkāpti ZPI līgumi pēdējos 3 gados
Tehniskās specifikācijas prasības	1. Pārtikas produktu kvalitāte	<div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; display: inline-block;">X% bioloģiskie</div> <div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; display: inline-block; margin-left: 20px;">X% bioloģiskie</div> <div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; display: inline-block; margin-left: 20px;">X% integrētie</div> <div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; display: inline-block; margin-left: 20px;">X% NPKS</div>
	2. Bez GMO	2. Bez GMO
	3. Iepakojums, videi draudzīga piegāde, sezonālitate	<div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; display: inline-block;"> atkāroti izmantojams atkāroti pārstrādājams nav atsevišķās porcijās </div> <div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; display: inline-block; margin-left: 20px;"> atkāroti izmantojams atkāroti pārstrādājams nav atsevišķās porcijās </div> <div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; display: inline-block; margin-left: 20px;"> auto EURO 5 standarts km no izcelsmes vietas </div> <div style="border: 1px dashed black; padding: 5px; display: inline-block; margin-left: 20px;"> sezonāli produkti </div>
Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji	Cena = ja ir visi ZPI kritēriji ZPI - ne mazāk kā 35%, Cena – ne vairāk kā 50% Papildus punkti par X% nekā TS	Cena = ja ir visi ZPI kritēriji ZPI – ne mazāk kā 35%, Cena – ne vairāk kā 50% Papildus punkti par X% nekā TS, Vides pārvaldības sistēmu (VPS) , aprīkojumu, tīrīšanas līdzekļiem (ja attiecināms)
Līguma izpildes nosacījumi	Kontroles un pārbaudes mehānismi Sadarbība ar ražotāju/ audzētāju, produktu saraksts Līguma kopija piegādes vietā	Kontroles un pārbaudes mehānismi Sadarbība ar ražotāju/ audzētāju, produktu saraksts Līguma kopija piegādes vietā <div style="border: 1px dashed black; padding: 2px; display: inline-block;">Sortimenta maina</div> <div style="border: 1px dashed black; padding: 2px; display: inline-block;">Dokumentācijas uzturēšana</div>

Tehniskā specifikācija

Pārtikas produktu kvalitāte

Vismaz 2 kritēriji

	PĀRTIKAS PRODUKTU KVALITĀTE	Vismaz 2 no prasībām:				
		Bioloģiskie		Integrētie	Latvijas NPKS	
1.a.	piens un kefīrs	> 50 %		neattiecas	un	> 45 %
1.b.	Piena produkti (izņemot pienu un kefīru)	> X %		neattiecas	un	> 45 %
2.	graudaugu pārstrādes produktus (piemēram, auzu pārslas, kviešu milti, griķi)	> 20 %		neattiecas	un	> 45 %
3	augļi, ogas un dārzeņi	> X %	vai	> X %	vai	> 45 %
4	viss pārējais produktu apjoms; citas produktu grupas; konkrētu produktu saraksts	> X %		neattiecas	un	> 45 %

Videi draudzīga piegāde un sezonālitate

Vismaz 2 prasības

VIDEI DRAUDZĪGA PIEGĀDE UN SEZONĀLI PĀRTIKAS PRODUKTI	Vismaz 2 no prasībām:				
	Sezonālitate		Transportlīdzekļi EURO 5 vai EURO V		Piegādes attālums
1. augļi, ogas un dārzeņi	Jā	vai	Jā	vai	< 250 km
2. citas produktu grupas	neattiecas		Jā	un	< 250 km

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji (I)

1. Ēdināšanas pakalpojumu iepirkumam izvēlas saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu:

1.1. nosaka katra piedāvājuma izvērtēšanas kritērija īpatsvaru, bet **ZPI kritērijiem kopā ne mazāk kā 35 procentu** apmērā no piedāvājuma izvērtēšanas kritēriju kopējās vērtības;

1.2. **cenās vai izmaksu kritērijam** pasūtītājs paredz īpatsvaru **ne vairāk kā 50 procentu** apmērā;

2. Lai novērtētu saimnieciski visizdevīgāko piedāvājumu, **pasūtītājs papildus cenās vai izmaksu kritērijam vērtē sekojošus ZPI kritērijus:**

2.1. Prasības, kas pārsniedz Tehniskajā specifikācijā norādīto 2+2 princips;

3. **Papildus punktus piešķir prasībā, kas pārsniedz Tehniskajā specifikācijā norādītajam:**

3.1. BIOLOĢISKĀ PĀRTIKA

3.2. INTEGRĒTĀ RAŽOŠANA

3.3 PĀRTIKAS KVALITĀTES SHĒMAS

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji (II)

3.4. APRĪKOJUMS Ja iekļauts ir arī aprīkojums, tad nepieciešams ievērot šādus kritērijus:

3.4.1. ledusskapjos un saldētavās, ko paredzēts izmantot, sniedzot ēdināšanas pakalpojumus, nav ozona slāni noārdošās vielas (HCFC un HFC);

3.4.2. aprīkojums atbilst vienam vai vairākiem no turpmāk minētajiem energoefektivitātes standartiem, ja tādi pastāv, ES enerģijas patēriņa marķējums (A klase) vai līdzvērtīgs standarts;

3.4.3. aprīkojums ir efektīvs ūdens patēriņa ziņā saskaņā ar ES marķējumu (A klase)) vai līdzvērtīgu standartu.

Svarīgi!!!

No 2021.gada marta ES marķējumu klases ir mainītas. A klase ir rezervēta turpmākai produktu inovācijai, kamēr 2020.gada nogalē esošie efektīvākie produkti, kas ir marķēti ar A+++ atbildīs jaunajai B vai C marķējuma klasei atkarībā no produktu grupas. Vairāk informācijas -

<https://www.label2020.lv/jaunaismarkejums/svarigakais-par-jauno-markejumu/>

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji (III)

3.5. TĪRĪŠANAS LĪDZEKĻI (ja attiecināms)

Tīrīšanas līdzekļi, kurus paredzēts izmantot, sniedzot ēdināšanas pakalpojumus, atbilst saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 66/2010 (2009. gada 25. novembris) par ES ekomarķējumu izveidotajiem ES ekomarķējuma kritērijiem tīrīšanas līdzekļiem.

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Par atbilstīgiem uzskata produktus, kam ir ES vai jebkurš cits I tipa ekomarķējums, kurš atbilst ES ekomarķējuma atbilstošajiem kritērijiem. Pieņem arī citus atbilstošus pierādījumus, piemēram, ražotāja tehnisko dokumentāciju vai atzītas iestādes sagatavotu testēšanas pārskatu.

Tīrīšanas līdzekļiem ir noteiktas ZPI obligātās prasības, kuras var attiecīgi noteikt pretendentiem.

3.6. **VIDES PĀRVALDĪBAS SISTĒMA (VPS)** Papildus punkti tiek piešķirti par vides pārvaldības sistēmu (VPS) ēdināšanas pakalpojumiem.

Saimnieciski izdevīgākais piedāvājums

Būtiski!! Vienu un to pašu prasību (kritēriju) nevar izvirzīt un vērtēt vienlaikus gan tehniskajā specifikācijā, gan saimnieciskā izdevīguma vērtēšanas kritērijos.

Tas iespējams vienīgi tad, ja par tehniskās specifikācijas obligāto prasības izpildi tiek piešķirti 0 punkti, bet papildu saimnieciskā izdevīguma punkti tiek piešķirti tad, ja piedāvājums pārsniedz tehniskajā specifikācijā izvirzītās minimālās prasības.

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji var tikt papildināti, iekļaujot arī sociālos kritērijus.

Iepirkuma līguma izpildes noteikumi

Līguma izpildes noteikumi (I)

Ēdināšanas pakalpojumu līgumā pasūtītājs paredz:

1.1.tehniskajā specifikācijā un vērtēšanas kritērijos noteikto prasību izpildes kontroles mehānismu un atbildību par līguma prasību neizpildīšanu līguma darbības laikā;

1.2.pienākumu pretendentam, ja tas pats nav bioloģiskās lauksaimniecības vai nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas, vai lauksaimniecības produktu integrētās audzēšanas prasībām atbilstošu produktu ražotājs vai audzētājs, attiecībā uz produktiem, kuri atbilst minētajām prasībām, iesniegt pasūtītājam ražotāju un audzētāju sarakstu, norādot to kontaktinformāciju, un ar ražotāju (audzētāju) noslēgtu līgumu par sadarbību ar attiecīgo piegādātāju katra konkrētā pārtikas produktu piegādes līguma izpildē;

1.3.pasūtītāja tiesības papildus pakalpojuma sniedzēja norādītajai informācijai un iesniegtajiem dokumentiem veikt piegādāto pārtikas produktu izcelsmes un kvalitātes pārbaudes;

1.4.pakalpojuma sniedzēja pienākumu iesniegt vienas nedēļas ēdienkarti ar pilnas uzturvērtības aprēķiniem un kalkulāciju, kā arī tehnoloģiskās kartes.

Šāda prasība nav attiecināma uz ēdināšanas pakalpojumu līgumiem, kuru termiņš ir 3 mēneši vai mazāk vai kurus noslēdz par ēdināšanas pakalpojumu nodrošināšanu atsevišķu pasākumu (tai skaitā konferenču, semināru, pieredzes apmaiņas braucienu) ietvaros;

Līguma izpildes noteikumi (II)

1.5.pakalpojumu sniedzēja pienākumu iesniegt ēdināšanas pakalpojumam izmantoto galveno pārtikas pamatproduktu sarakstu, norādot produktu ražotāju vai audzētāju un to izcelsmes valsti, atbilstoši tehniskajā specifikācijā noteiktajām prasībām;

1.6.pārtika un dzērieni jāpasniedz, lietojot atkārtoti izmantojamus galda piederumus, traukus un galdautus vai no atjaunojamām izejvielām ražotus galda piederumus, traukus vai izbraukuma ēdināšanas piederumus;

1.7.atkritumus, kas radīsies, sniedzot ēdināšanas pakalpojumus, pretendents savāks atsevišķi saskaņā ar pašvaldību saistošajiem noteikumiem, kas ietver [norādiet konkrētas atkritumu frakcijas, kas jāsavāc atsevišķi atbilstoši vietējiem administratīvajiem noteikumiem] frakcijas.

2. Pasūtītājs nodrošina noslēgtā ēdināšanas pakalpojuma sniegšanas iepirkuma līguma vai tā kopijas pieejamību uz vietas iestādē, kurā tiek sniegti ēdināšanas pakalpojumi.

Jautājumi par ZPI piemērošanu
pārtikas iegādes un ēdināšanas
pakalpojumu iepirkumos

Jautājums: Vai var piemērot 100% bioloģisko produkcijas iegādi nekombinējot to ar citiem kritērijiem attiecībā par pārtikas kvalitāti?

Atbilde: Piemērojot 1.1.1.a obligāto iepirkumu (piens un kefīrs, graudaugu pārstrādes produkti), ja pasūtītājs izvēlas **iepirkt 100% bioloģiskos produktus**, tad nav nepieciešams iekļaut vēl papildus kritērijus, jo bioloģiskajai produkcijai ir visaugstāk izvirzītās prasības, tādējādi arī iekļauj citas prasības (i.e. integrēto ražošanu, Latvijas nacionālās pārtikas kvalitātes shēmas prasības).

Jautājums: Izvirzījām prasības par sezonāliem produktiem- burkānu pieejamība maijā, bet piegādātājs apgalvo, ka tos nav iespējams piegādāt?

Atbilde: Veicot iepirkumu nepieciešams vadīties pēc Zemkopības ministrijas izstrādātā sezonalitātes kalendāra, kurā tiek norādīta dārzeņu pieejamība.

Par atbilstīgu tiks uzskatīta tāda augļu, ogu un dārzeņu piegāde, kura tiks veikta, ievērojot Zemkopības ministrijas izstrādātos vietējo augļu, ogu un dārzeņu pieejamības kalendārus, kas publicēti Iepirkumu uzraudzības biroja tīmekļvietnē - <https://www.iub.gov.lv/lv/partikas-piegazu-un-edinasanas-pakalpojumu-iepirkumi>

Jautājums: Vai piegādes un sezonālu pārtikas produktu prasības ir jāpiemēro uz visiem produktiem, kas iekļauti iepirkumā?

Atbilde: Videi draudzīgas piegādes un sezonālu pārtikas produktu prasības attiecinās tikai uz tiem produktiem, **uz kuriem ir attiecināmas pārtikas produktu kvalitātes prasības.**

Jautājums:

Kā veiksmīgāk organizēt iepirkumu dalīšanu daļās, lai varētu iegādāties produktus ar īsākām pārtikas piegādes ķēdēm?

Atbilde: Piemērojot ZPI prasības un kritērijus ir būtiski ņemt vērā, ka pārtikas produktu piegādes iepirkumu daļa daļās. Lemjot par dalīšanu daļās, pasūtītājs ņem vērā arī iepirkuma apjomu un pasūtītājam pieejamos administratīvos resursus. Daļas veido, ņemot vērā vienu vai vairākas šādas pazīmes:

1.1. produktu izcelsmes veids (piemēram, dzīvnieku izcelsmes produkti, augu izcelsmes produkti, bakalejas produkti);

1.2. pārtikas produktu grupa (piemēram, piens un piena produktu, dārzeņi, augļi, ēdienu piedevas un dzērieni, eļļas) un līdzīgu produktu klāsts (piemēram, atsevišķa daļa pienam, raudzētiem piena produktiem un krējumam, atsevišķa daļa saldējumam, atsevišķa daļa sieriem un kausētiem sieriem), kuru piedāvā noteikts ražotāju vai piegādātāju loks;

1.3. iepakojuma veids;

1.4. uzglabāšanas vai transportēšanas noteikumi;

1.5. pārtikas produktu izcelsme (teritorija, ko raksturo noteikti klimatiskie apstākļi - piemēram, vienā daļā neapvieno eksotiskos augļus un sezonālos vietējos augļus);

1.6. pārtikas produktu sezonālitate (piemēram, atsevišķās daļās izdala vasarā un rudenī pieejamos dārzeņus, augļus vai ogas).

Jautājums: Kā noteikt/mērīt pārtikas produktu piegādes attālumu no pārtikas produktu izcelsmes (tikai audzēšanas/ražošanas) vietas līdz pasūtītāja norādītajai vietai/piegādes adresei ne vairāk kā 250 km ietvaros)?

Atbilde: Par atbilstīgu tiks uzskatīta tāda produktu piegāde, kura tiks veikta noteiktā, pasūtītāja paredzētā attāluma ietvaros no pārtikas produktu izcelsmes (audzēšanas/ražošanas) vietas līdz pasūtītāja norādītajai vietai, **izmantojot ceļu infrastruktūru.**

Lai noteiktu attālumu no pretendenta norādītās ražošanas vietas līdz pasūtītāja norādītajai vietai, **var tikt izmantotas interneta vietnes**, piemēram, <http://lv.toponavi.com/>, <https://maps.google.lv> u.c.

Gadījumā, ja kaut viens no pretendenta piedāvātajiem produktiem attiecīgajā produktu daļā tiks piegādāts ārpus pasūtītāja noteiktā attāluma no pārtikas produktu izcelsmes (audzēšanas/ražošanas) vietas līdz pasūtītāja norādītajai vietai, tad pretendenta piedāvājums jāuzskata par neatbilstošu pasūtītāja noteiktajai prasībai.

Jautājums: Kā ZPI kritērijus piemērot kultūras pasākumu un festivālu norisē? (I)

Atbilde: Ieteikumi videi draudzīga pasākuma nodrošināšanai:

Izvēlieties pasākuma norises vietu, kas ir iespējami tuvu vairumam pasākuma apmeklētāju!

→ Organizējiet pasākumu videi draudzīgā pašvaldībā, kur īsteno ilgtspējīgu vides politiku un iniciatīvas, kas vērstas uz ietekmes uz vidi samazināšanu.

→ Dalībnieku apmešanās vietu izvēlieties iespējami tuvu pasākuma norises vietai!

→ Izvēlieties videi draudzīgu vietu, kas ir sertificēta, piemēram, ar „Zaļās atslēgas” (Green Key) sertifikātu, ir energoefektīva vai kur jau tiek īstenota videi draudzīga rīcība, t. sk.:

- apkalpojošais personāls ir informēts par materiālu un resursu atbildīgu un ilgtspējīgu izmantošanu;
- tiek taupīta enerģija – telpās ir pieejams dabiskais apgaismojums un ventilācija, telpas apsilde, vēdināšana un apgaismojums ir regulējams un tiek izmantotas energoefektīvas iekārtas;
- tiek īstenota videi draudzīga pirkumu politika – iegādāti vietējie, dabīgi, ekosertificēti, atkārtoti izmantojami produkti un materiāli;
- atkritumi tiek apsaimniekoti droši un ilgtspējīgi – materiāli tiek izmantoti atkārtoti, iespējams šķirot papīra, stikla un plastmasas atkritumus;
- ūdens resursi tiek izmantoti pārdomāti – tiek samazināts ūdens patēriņš, lietots krāna ūdens vai ūdens lielākos iepakojumos;
- pārtikas izvēle ir atbildīga – nodrošināta vietējā, sezonāla un veselīga pārtika.

Jautājums: Kā ZPI kritērijus piemērot kultūras pasākumu un festivālu norisē? (II)

Ierašanās uz pasākumu:

- Sabiedriskais transports (organizēt tuvu sabiedriskā transporta plūsmai, kā arī paredzēt papildus reisu);
- Aiciniet doties uz pasākumu ar velo, paredzēt velo novietnes pasākuma norises vietā;
- Radiet īpašu atlaižu sistēmu pasākumu ieejas biļetēm dalībniekiem, kas uz pasākumu ieradušies ar sabiedrisko transportu vai velosipēdu.
- Nodrošiniet bezmaksas stāvvietas un uzlādes punktus dalībniekiem, kas ieradušies uz pasākumu ar elektromobīļiem.

Preču piegāde:

- Preces piegādājiet vienā reizē, nevis vairākos piegājienos.
- Materiālu transportēšanai izvēlieties piegādātājus, kas rīkojas videi draudzīgi (lieto videi draudzīgu(-āku) autotransportu, piemēram, autotransportu ar zemu izmešu daudzumu vai elektromobīļus).
- Iegādājieties produktus un materiālus no vietējiem tirgotājiem, nevis transportējiet tos no citām valstīm, nosakiet preču piegādes attāluma ierobežojumus, lai samazinātu preču piegādes ietekmi uz vidi.
- Plānojiet preču apjomu tā, lai tās nevajadzētu nogādāt atpakaļ.

Jautājums: Kā ZPI kritērijus piemērot kultūras pasākumu un festivālu norisē? (III)

Iepirkumi:

1. Izvērtējiet, vai nepieciešams ko iegādāties, iespējams, variet izīrēt vai aizņemties;
2. Iegādāties tik daudz, lai neveidojas pārpalikumi, līdz ar to tiks samazināts atkritumu apjoms;
3. Rūpīgi izvērtē, vai nepieciešams iegādāties dāvanas sadarbības partneriem, pildspalvas un papīru izsniegt tikai pēc pieprasījuma;
4. Izvēlieties produktus no pārstrādātiem vai pārstrādei nododamiem materiāliem kurus, nedaudz izmainot, varēsiet lietot atkārtot;
5. Pērciet vietējos, dabīgus un ekomarķētus materiālus un produktus un konsultējieties ar vietējās pašvaldības un nevalstisko organizāciju pārstāvjiem par piemērotu vietējo piegādātāju izvēli.
6. Iegādājieties preces lielākā iepakojumā un preces, kuru dizains nodrošina samazinātu nelietderīgā iepakojuma apjomu.

Materiāls: Biedrības homo:ecos grāmata «Videi draudzīgu pasākumu organizēšana»

<http://www.homoecos.lv/lat/wm/wp-content/uploads/2015/10/VideiDraudziguPasakumuOrganizesana-Rokasgramata.pdf>

Jautājums: Vēlētos vairāk uzzināt par
finansiāliem argumentiem zaļo iepirkumu
jomā, lai var pamatot to
nepieciešamību, izvēloties zaļo iepirkumu.

Atbilde: Viens no zaļā iepirkuma mērķiem ir panākt ietaupījumus budžetā - plānojot iegādāties kādu preci vai pakalpojumu, vispirms tiek izvērtētas reālās vajadzības, tādējādi samazinot iepirkumu apjomu. Otrkārt, tiek veikts preces aprites cikla izmaksu novērtējums. Tādā veidā iespējams ņemt vērā visus faktorus (ne tikai preces vai pakalpojuma sākotnējo cenu, bet arī ekspluatācijas un radīto atkritumu apsaimniekošanas izmaksas) un galarezultātā panākt līdzekļu ekonomiju.

Ir izstrādāti dzīves ciklu izmaksu kalkulatori enerģiju patērējošām precēm, kas ir pieejami Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas mājas lapā <http://demo.blond.lv/lcc2/>

Ieteikumi ZPI piemērošanai
pārtikas iegādes iepirkumos

Iepirkuma dalīšana daļās (I)

Normatīvais regulējums ļauj pasūtītājam izvēlēties, mehānismu, kā nodrošināt MK noteikumu Nr.353 mērķa sasniegšanu. Respektīvi, pasūtītājs var izvēlēties, vai tas **noteiks prasību preču grupai, vai produktam**. Neatkarīgi no izvēlēta mehānisma, ir jāsasniedz MK noteikumos Nr.353 minimāli noteiktais prasību līmenis.

Lai piemērotu prasības, nepieciešams ņemt vērā, ka videi draudzīgas piegādes un sezonālu pārtikas produktu prasības attiecinās tikai uz tiem produktiem, uz kuriem tiek attiecinātas pārtikas produktu kvalitātes prasības. Tādējādi ZPI prasības tiek izvirzītas uz noteiktiem produktiem.

IEPIRKUMA DALĪŠANA DAĻĀS PIL neregulē kārtību, kādā līguma (iepirkuma) priekšmets tiek sadalīts daļās, tomēr tas vienlaicīgi nenozīmē pasūtītāja pilnīgu rīcības brīvību, apvienojot līdzīgas preces vienā iepirkuma līguma daļā.

PIL izpratnē „daļa” ir tāda daļa no **preču sortimenta un/vai apjoma (piemēram, sulas, konservi, saldētā produkcija, gala un gaļas izstrādājumi)**, kam raksturīgas noteiktas (līdzīgas) **uzglabāšanas (piemēram, temperatūras amplitūda) vai piegādes (piemēram, transporta veids - ar/bez saldējamām kamerām) īpatnības** un ko var piedāvāt noteikts uzņēmēju loks (piemēram, dārzeņu audzētāji, piena ražotāji, utt.), vienlaikus nodrošinot konkurenci savā starpā.

Tādējādi iepirkumā daļā iekļauj visus produktus, ko ražo/piegādā noteikts ražotāju/piegādātāju loks, starp kuriem ir nodrošināta konkurence, bet neiekļauj produktus, kas kādam attiecīgā tirgus segmenta ražotājam/piegādātājam liedz iespēju iesniegt piedāvājumu šajā iepirkuma daļā.

Nozares sagatavota papildu informācija IUB mājaslapā - <https://www.iub.gov.lv/lv/partikas-piegazu-un-edinasanas-pakalpojumu-iepirkumi> . Piemēram, kā atsevišķa daļa nevar tikt veidota “Saldētu pārtikas produktu, maizes un konditorejas, zivju izstrādājumu un zivju konservu, svaigi atdzesētas putnu gaļas un putnu gaļas pārstrādes produktu piegāde”, jo tā var tikt sadalīta četrās grupās:

1) saldēti pārtikas produkti; 2) maize un konditoreja; 3) zivju izstrādājumi un zivju konservi; 4) svaigi atdzesētas putnu gaļas un putnu gaļas pārstrādes produkti.

Iepirkuma dalīšana daļās - ZPI piemērošana pēc masas (I)

Piemērs. Iepirkumā tiek sadalīti produkti 8 dažādās iepirkuma daļās un uz katru no daļām ir nepieciešams attiecināt MK noteikumus.

Produktu iepirkuma daļas	Izvirzītās paaugstinātās ZPI prasības	Iepirktais apjoms, kg/l	Paredzētā līgumsumma, EUR
Piens un piena produkti	X	450	30 000
Gaļa un gaļas izstrādājumi	X	300	5 000
Putna gaļa	X	200	15 000
Zivs un zivju izstrādājumi	X	100	10 000
Dārzeni	X	400	40 000
Augļi un ogas	X	200	4 000
Bakalejas produkti	X	100	20 000
Saldēti produkti	X	50	10 000
Kopā:		1 800	150 000

Lai attiecinātu uz katru no daļām izvirzītās iepirkuma prasības, iepircējs ir tiesīgs izvēlēties, kuriem no gaļas produktiem ir attiecināmas paaugstinātās produktu kvalitātes prasības, attiecinot 2 no 3 noteiktajām prasībām: bioloģisko produktu, integrēto produktu vai NPKS prasības.

PĀRTIKAS PRODUKTU KVALITĀTE	Vismaz 2 no prasībām					Latvijas Nacionālā pārtikas kvalitātes shēma
	Bioloģiskie		Integrētie			
1. Piens un kefirs	≥ 35%	un	neattiecas	un		≥ 45 % no noteiktas produktu grupas masas vai vērtības
2. Graudaugu pārstrādes produkti (auzu pārslas, kviešu milti, griķi)	≥ 20%	un	neattiecas	un		≥ 45 % no noteiktas produktu grupas masas vai vērtības
3. Augļi, ogas un dārzeni	> X %	vai	> X %	vai		≥ 45 % no noteiktas produktu grupas masas vai vērtības
4. Viss pārējais produktu apjoms Citas produktu grupas Konkrētu produktu saraksts	> X %	un	neattiecas	un		≥ 45 % no noteiktas produktu grupas masas vai vērtības

Tāpat attiecīgajiem produktiem, kuriem ir izvirzītas paaugstinātās kvalitātes prasības, ir nepieciešams arī izpildīt 2 no 3 noteiktajām sezonālātes un videi draudzīgās piegādes prasības: sezonālātes aspekts, piegāde ar transportlīdzekļiem, kuriem ir vismaz EURO 5 vai V klase un piegādes attālums nesasniedz 250 km.

VIDEI DRAUDZĪGA PIEGĀDE UN SEZONĀLU PĀRTIKAS PRODUKTI	Vismaz 2 no prasībām				
	Sezonālāte		Transportlīdzekļi ar vismaz EURO 5 vai V		Piegādes attālums
1. Augļi, ogas un dārzeni	Jā	vai	Jā	vai	≤ 250 km
2. Citas produktu iepirkumu daļas	Neattiecas		Jā	un	≤ 250 km

Iepirkumu dalīšana daļās - ZPI piemērošana pēc masas (II)

Piemērs, nosakot ZPI prasības un kritērijus pēc masas, iepirkuma daļai "Gaļa un gaļas izstrādājumi" ar NPKS un bioloģiskajiem produktiem noteiktajām prasībām, kuru veido:

Produktu iepirkumu daļas	Produkti	Masa (kg)	Noteiktas paaugstinātās ZPI prasības	Noteiktā paaugstinātās kvalitātes produktu masa (kg)	Videi draudzīga piegāde
"Gaļa un gaļas izstrādājumi"	Cūkas aknas	10	bioloģiskais produkts	3,3% bioloģiskais produkts	Vismaz viens transportlīdzeklis atbilst EURO 5 vai V prasībām un piegāde tiks veikta nepārsniedzot 250 km no ražošanas/audzēšanas vietas
	Cūkgaļas šķiņķis	35	NPKS	Viss apjoms – 35 kg, kas kopā veido 11,7% no iepirkuma daļas apjoma	Vismaz viens transportlīdzeklis atbilst EURO 5 vai V prasībām un piegāde tiks veikta nepārsniedzot 250 km no ražošanas/audzēšanas vietas
	Cūkgaļas karbonāde	50			
	Vārīta desa	100	NPKS	Viss apjoms – 100 kg, kas kopā veido 33,3% no iepirkuma daļas apjoma	Vismaz viens transportlīdzeklis atbilst EURO 5 vai V prasībām un piegāde tiks veikta nepārsniedzot 250 km no ražošanas/audzēšanas vietas
	Cīsiņi (bērnu)	30			
	Žāvēta desa	75			
Kopā:	6 produkti	300 kg	3 produkti	145 kg tiks iepirkti ar paaugstinātām kvalitātes prasībām jeb kopumā 48,3% no iepirkuma daļas norādītajiem produktiem	Noteiktie 3 produkti tiks piegādāti videi draudzīgā veidā

Iepirkumu dalīšana daļās - ZPI piemērošana pēc cenas

Piemērs, nosakot ZPI prasības un kritērijus pēc cenas, iepirkuma daļai "Gaļa un gaļas izstrādājumi" ar NPKS un bioloģiskajiem produktiem noteiktajām prasībām, kuru veido:

Produktu iepirkumu daļas	Produkti	Masa (kg)	Paredzamā līgumsumma, EUR	Piedāvātā līgumsumma, EUR	Noteiktas paaugstinātās ZPI prasības	Noteiktā paaugstinātās kvalitātes produktu cena, EUR	Videi draudzīga piegāde
"Gaļa un gaļas izstrādājumi"	Cūkas aknas	10			Vismaz 3 produkti	Nodrošināt vismaz 3% no iepirkuma daļas piedāvātās līgumsummas kā bioloģiskos produktus un vismaz 45% no paredzētās iepirkuma daļas piedāvātās līgumsummas kā produktus, kas izpilda NPKS prasības	Izvēlētie paaugstinātās prasības produkti tiks piegādāti no uzņēmuma, kuram vismaz viens transportlīdzeklis atbilst EURO 5 vai V prasībām un piegāde tiks veikta nepārsniedzot 250 km no ražošanas/audzēšanas vietas
	Cūkgaļas šķiņķis	35					
	Cūkgaļas karbonāde	50					
	Vārīta desa	100					
	Cīsiņi (bērnu)	30					
	Žāvēta desa	75					
Kopā:	6 produkti	300 kg	5 000 EUR				

Tādējādi iepirkumu daļu produktus iespējams sakārtot, lai vienā daļā veidotos produkti, kas izpilda paaugstinātās ZPI prasības, un produkti, kas neizpilda ZPI prasības, ievērojot iepirkumu dalīšanu daļās.

Iepirkumu dalīšana daļās - ZPI piemērošana produktu sarakstam (I)

ZPI prasības ir noteiktas **konkrētam produktu sarakstam**.

Ir izveidots piemērs, lai parādītu iepirkuma dalīšanu produktu sarakstos.
Iepirkumā tiek sadalīti produkti **15 produktu sarakstos/iepirkumu daļās**.

MK not. Nr. 353 tiek attiecināti uz visu kopējo iepirkumu, tādējādi izvēloties produktu sarakstu, kuri nodrošina ZPI prasību izpildi.

Piemērā ir noteikts 15 produktu saraksts, ar kopējo iepirkuma apjomu 5 000 kg (litri) un paredzēto līguma summu 6 000 EUR.

Iepirkumu dalīšana daļās - ZPI piemērošana produktu sarakstam (II)

Piemērs. Iepirkumā izdalītās 15 produktu sarakstos, izvērtējot iespējas izvirzīt paaugstinātās ZPI prasības, iepirkto produktu apjomu kg vai l un paredzēto līgumsummu EUR

Nr.p.k.	Produktu saraksts	Iepirktais apjoms, kg/l	Paredzētā līgumsumma, EUR
1	Piens	1000	700
2	Kefirs	300	300
3	Pilngraudu auzu pārslas	250	200
4	Kartupeļi	1000	500
5	Burkāni	600	150
6	Āboli	450	400
7	Bumbieri	180	180
8	Zemenes	50	150
9	Sviests	200	360
10	Siers	300	900
11	Cisini	140	410
12	Lasis	40	400
13	Eļļa	90	140
14	Banāni	90	110
15	Vistas fileja	310	1100
Kopā:		5 000	6 000

Lai nodrošinātu MK noteikumu izpildi, pienam un kefiram, kā arī noteiktiem graudaugu pārstrādes produktiem ir noteiktas obligātais apjoms, kas ir jāiegādājas ar bioloģiskajiem lauksaimniecības produktiem (MK noteikumu 1.1.1.a punkts). Attiecīgi piens veido 1000 l apjomu ar paredzēto līgumsummu – 700 EUR, un kefirs ir 300 litru apjomā ar paredzēto līgumsummu – 300 EUR, kas kopā ir 1300 litri un 1000 EUR piegāde. Attiecīgi, izpildot MK noteikumu prasības, lai iegādātos pienu un kefīru, vismaz 35% tiek attiecināti pret kopējo piena un kefīra masu (1300 kg) un nepieciešams iegādāties vismaz 455 litrus 350 EUR vērtībā. Ir iespējams apvienot doto apjomu un attiecināt tikai uz piena iepirkumu, tāpat arī, lai nodrošinātu iepirkuma kontroli, iepirkumā ir paredzēts iepirkt 50% bioloģisko pienu un 50% NPKS apjomu.

Arī no graudaugu produktiem tiek iegādāti pilngraudu auzu pārslas, kuru viss apjoms tiek iegādāts kā bioloģiskie produkti, lai nodrošinātu vienkāršāku kontroli.

Ja kāda produkta apjoms tiek iegādāts 100% kā bioloģiskas izcelsmes produkts, kas uzskatāmi par visaugstākās kvalitātes produktu, tad kvalitātes prasības tiek pilnībā izpildītas.

Piemērs, nosakot ZPI prasības un kritērijus pēc masas, konkrētiem produktu sarakstiem, kuru veido:

Nr. p.k.	Produktu saraksts	Masa (kg)	Paredzētā līgumsumma, EUR	Bioloģisko produktu apjoms, kg	Integrēto produktu apjoms, kg	NPKS apjoms, kg	Videi draudzīga piegāde vai sezonālitate	Sezonālitate ¹
1	Piens	1000	700	500		500	EURO 5 transportlīdzekļi un piegāde 250 km attālumā	
2	Kefīrs	300	300					
3	Pilngraudu auzu pārslas	250	200	250			EURO 5 transportlīdzekļi un piegāde 250 km attālumā	
4	Kartupeļi	1000	500	150		850	EURO 5 transportlīdzekļi un piegāde 250 km attālumā	
5	Burkāni	600	150		50	550	Piegāde 250 km attālumā	Atbilstoši sezonālitates kalendāram
6	Āboli	450	400		50	400	Piegāde 250 km attālumā	Atbilstoši sezonālitates kalendāram
7	Bumbieri	180	180					kalendāram
8	Zemenes	50	150	50		-	Piegāde 250 km attālumā	Atbilstoši sezonālitates kalendāram
9	Sviests	200	360					
10	Siers	300	900					
11	Cīsiņi	140	410					
12	Lasis	40	400					
13	Eļļa	90	140					
14	Banāni	90	110					
15	Vistas fileja	310	1 100					
Kopā:		5000 kg	6 000 EUR	950 kg (19%)	100 kg (2%)	2300 (46%)	Noteiktie produkti tiks piegādāti videi draudzīgā veidā	

Ieteikumi ZPI piemērošanai

- ▶ ZPI kritēriju iekļaušana visos iepirkuma dokumentācijas posmos
- ▶ Pārdomāta iepirkuma dalīšana daļās
- ▶ Konsultācijas ar tirgu, izanalizēt, kāds ir piedāvājums Jūsu reģionā;
- ▶ Pārdomāta saimnieciskā piedāvājuma kritēriju svars, lai palielinātu ZPI apjomu;
- ▶ Iepirkums nebeidzas ar līguma noslēgšanu! Būtiski ir pārliecināties par piegādāto produkciju, lai ir dokumentācija uz vietas un personas, kuras saņem pārtikas produktus arī zina, ko ir nepieciešams pārbaudīt!

Ieteikumi ZPI piemērošanā ņemot
vērā aprites ekonomikas principus

Aprites ekonomikas principu ietveršana pārtikas iegādes un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumos (I)

- ▶ **Lielāka iepakojuma izmantošana un savākšana** - iekļaut prasības Tehniskajā specifikācijā un līguma izpildē, ka piegādājot produktus (piemēram, piens) tiktu nodrošināta iepakojuma (kannu) savākšana.
- ▶ **Iepakojuma pārstrādes nodrošināšana** - Tehniskajā specifikācijā paredzēt, ka piegādātajam produktam nepieciešams nodrošināt iepakojuma pārstrādi, kā arī šīs prasības iekļaut līguma izpildes prasībās;
- ▶ **Vienreiz izmantojamo plastmasas trauku pielietošana nav atļauta.**
- ▶ **Ēdienkartē jāievēro sezonalitātes princips** attiecībā uz dārzeņu un augļu izmantošanu ēdienu pagatavošanā atkarībā no to piedāvājuma tirgū un atbilstoši vietējo dārzeņu un augļu pieejamības kalendāriem, nosakot īsās piegādes ķēdes ne vairāk kā 250 km no ražošanas un audzēšanas vietas.
- ▶ **Ēdienkartē jāiekļauj ēdieni**, kuru pagatavošanai tiek izmantoti Pretendenta piedāvājumā iekļautie produkti, kuru **kvalitātes prasības** atbilst normatīvajiem aktiem par nacionālo pārtikas kvalitātes shēmu (“Zaļā karotīte”) vai bioloģiskās lauksaimniecības shēmu.

Aprites ekonomikas principu ietveršana pārtikas iegādes un ēdināšanas pakalpojumu iepirkumos (II)

- ▶ Pretendents sadarbībā ar pasūtītāju vismaz 2 (divas) reizes gadā izvērtē klientu (izglītojamo) atsauksmes par atsevišķiem ēdieniem un to kvalitāti (piemēram, aptaujā par ēdienu pārpalikumu veidošanos, izmantojot aptaujas lapas), iegūtos rezultātus izmantot atkritumu rašanās novēršanai.
- ▶ Pretendents pēc pasūtītāja pieprasījuma nodrošina ēdienu izdali: pa porcijām vai, servējot kopīgā traukā katrai klasei atsevišķi, piemēram, kopīgā pasniegšanas traukā: mērce, salāti, piedevas vai, izmantojot talonu sistēmu, kur katram izglītojamajam ir iespēja izvēlēties pusdienas ar talonu 1.42 EUR vērtībā.
- ▶ Pretendents šķiro atkritumus atbilstoši atkritumu apsaimniekotāja norādījumiem (bioloģiskie, iepakojuma atkritumi, citi atkritumi).
- ▶ Pretendents regulāri (2 reizes gadā) veic virtuvē un ēdināšanā radušos atkritumu uzskaiti, analizē to un kopā ar pasūtītāju vienojas par rīcības plānu radušos atkritumu samazināšanai.
- ▶ Pasūtītājs nosaka ēdināšanas pārpalikumu izmantošanas veidu.

Mēbeļu iepirkumi

ZPI statistika mēbeļu iepirkumos

ZPI kritēriji mēbelēm iekļauti MK not. nr. 353 2. pielikumā -
kritēriji piemērojami **brīvprātīgi**

Koda atšifrējums	CPV	Iepirkumu skaits		Kopējā līgumcena EUR (bez PVN)		ZPI pēc līgumcenas
		kopā	t.sk. VAP	kopā	t.sk. VAP	
Mēbeles						
Mēbeles	39100000-3	220	18	10996558	4590623	41,75%

ZPI kritēriji mēbeļu iepirkumos

	Iepriekšējā MK noteikumu nr. 353 redakcija (veidota pēc ES vadlīnijām)	Izmaiņas, kas veiktas 12.09.2020 MK noteikumos. Izmaiņas lielākoties ir balstītas uz ES atjaunajām vadlīnijām
Tehniskās specifikācijas prasības	1. KOKSNE UN KOKSNES MATERIĀLI	1. KOKSNE UN KOKSNES MATERIĀLI
	2. PLASTMASAS DETALĀS	2. PLASTMASAS DETALĀS
	3. KOKA, PLASTMASAS UN/VAI METĀLA DAĻU VIRSMAS PĀRKLĀJUMS	3. FORMALDEHĪDA EMISIJAS NO KOKSNES MATERIĀLU PLĀTNĒM
	4. LIMPLEVES UN LIMES	4. PUTU VEIDOTĀJI (TIKAI MĪKSTAJĀM MĒBELĒM)
	5. IEPAKOJUMA MATERIĀLI	5. IEPAKOJUMA MATERIĀLI
	6. IZTURĪGUMS, LABOŠANAS IESPĒJAS, PIEMĒROTĪBA UN ERGONOMISKUMS	6. PIEMĒROTĪBA IZMANTOŠANAI 7. DEMONTĒJAMA UN REMONTĒJAMA KONSTRUKCIJA 8. IZSTRĀDĀJUMA GARANTĪJA UN REZERVES DAĻAS
Piedāvājuma vērtēšanas kritēriji	1. IZEJMATERIĀLI / ILGTSPĒJĪGA MEŽU APSAIMNIEKOŠANA	9. FORMALDEHĪDA EMISIJAS NO KOKSNES MATERIĀLU PLĀTNĒM
	2. OTRREIZ PĀRSTRĀDĀTO MATERIĀLU SATURS	10. VIDEI DRAUDZĪGA PIEGĀDE
	3. TEKSTILIZSTRĀDĀJUMI	11. APRITES EKONOMIKAS PLĀNS

Būtiskā ietekme uz vidi

2. BŪTISKĀ IETEKME UZ VIDI

Galvenās ar vidi saistītās jomas	Ietekmes samazināšanas pasākumi ar ZPI palīdzību
<ul style="list-style-type: none">• Bioloģiskās daudzveidības samazināšanās, augsnes erozija un degradācija kā ilgtspējīgas mežu apsaimniekošanas trūkuma un nelegālas mežizstrādes rezultāts• Resursu noplicināšana, izmantojot neatjaunojamus resursus, piemēram, metālus un naftu/dabasgāzi plastmasai• CO2 un citas emisijas, ko rada enerģijas patērēšana dažādu materiālu ražošanai• Tādu bīstamu vielu izmantošana kuras var izdalīties gan ražošanas, gan patēriņa fāzēs• Telpu gaisa kvalitātes pasliktināšanās, ko izraisa gaistošo organisko savienojumu (GOS) emisija no telpās esošajiem mēbeļu izstrādājumiem• Materiālu izšķiešana, kā iemesls ir priekšlaicīga mēbeļu ekspluatācijas pārtraukšana, kuras iemesls savukārt ir mēbeļu kvalitātes neatbilstība standartam.• Materiālu izšķiešana, kā iemesls ir remonta sarežģītība vai grūtības rezerves daļu ieguvē vai reciklējamu daļu atdalīšanā.	<ul style="list-style-type: none">• Iepirkt kokmateriālus no likumīgi un ilgtspējīgi apsaimniekotiem mežiem• Izmantot materiālus, kas pilnībā vai daļēji izgatavoti no pārstrādātiem materiāliem un/vai atjaunojamiem materiāliem (tādiem kā koks)• Izvairīties no konkrētām bīstamām vielām materiālu ražošanā un virsmu apstrādē• Ierobežot organisko šķīdinātāju sastāvu un GOS izmešus precēs, līmēs un virsmu apstrādes vielās• Iepirkt viegli demontējamas, remontējamas un reciklējamās mēbeles, uz kurām attiecas garantija• Nodrošināt produkta aprites ekonomikas iespējas no ražotāja skatījuma• Iepirkt izturīgas, izmantošanai piemērotas, kas atbilst attiecīgajiem EN standartiem

Tehniskā specifikācija (I)

Iepirkuma priekšmets: Mēbeles, kas ražotas, izmantojot videi draudzīgus materiālus un procesus.

Tehniskā specifikācija:

1. KOKSNE UN KOKSNES MATERIĀLI Visai koksnei un koksnes materiāliem ir jānāk no likumīgas izcelsmes koksnēm.

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Kā atbilstības apstiprinājums tiks pieņemts uzraudzības ķēdes sertifikāts koksnei, kas sertificēta kā FSC, PEFC vai līdzvērtīgs apliecinājums. Koksnes likumīgo izcelsmi var pierādīt arī izsekojamības sistēmas esamība. Šīm brīvprātīgajām sistēmām var būt 3. personas sertifikāts, bieži kā daļa no LVS EN ISO 9001:2015 “Kvalitātes pārvaldības sistēmas. Prasības (ISO 9001:2015)” un/vai LVS EN ISO 14001:2015 “Vides pārvaldības sistēmas. Prasības vadlīniju lietošanai (ISO 14001:2015)” vai Eiropas Savienības Vides pārvaldības un audita sistēma (EMAS). Ja koksnes izcelsmes valsts ir parakstījusi Brīvprātīgās sadarbības līgumu (BSL) ar ES, FLEGT licence kalpos kā likumības pierādījums. Nesertificētai koksnei pretendentiem ir jānorāda ražošanā izmantotās koksnes tipi (šķirnes), daudzumi un izcelsme kopā ar to likumības apliecinājumu. Ir jābūt iespējai izsekot šādas koksnes ražošanas ķēdei no meža līdz produktam.

Tehniskā specifikācija (II)

2. FORMALDEHĪDA EMISIJAS NO KOKSNES MATERIĀLU PLĀTNĒM (Šo prasību piemēro neatkarīgi no koksnes materiālu plātņu masas daļas mēbeļu izstrādājumā.)

Formaldehīda emisijas no visām koksnes materiālu plātnēm, kuras piegādātas tādā formā, kādā tās izmanto mēbeļu izstrādājumā (proti, neapdarītas, pārklātas, aplīmētas, finierētas), un kuru ražošanā izmantoti sveķi uz formaldehīda bāzes, nepārsniedz **formaldehīda emisiju E1 robežvērtības**, kas noteiktas piemērojamos standartos. Piemērojamie standarti ir noteikti EN 13986 B pielikumā.

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Iesniedz koksnes materiālu plātņu piegādātāja deklarāciju, kurā norādīts, ka piegādātās plātnes atbilst E1 emisiju robežvērtībām, ko apliecina tādas testēšanas protokoli, kura veikta atbilstoši standartam EN 717-1, EN 717-2 / EN ISO 12460-3 vai EN 120 / EN ISO 12460-59. Mēbeļu izstrādājumi, kam piešķirts ar Komisijas Lēmumu (ES) 2016/1332 izveidotais ES mēbeļu ekomarkējums vai citi atbilstoši standarta **ISO 14024 I tipa ekomarkējumi**, kuri tieši apliecina atbilstību uzskaitītajām prasībām vai līdzvērtīgu metožu izmantošanu atbilstības pārbaudē, uzskatāmi par atbilstošiem.

Tehniskā specifikācija (III)

3. PUTU VEIDOTĀJI (ATTIECAS TIKAI UZ MĪKSTAJĀM MĒBELĒM) Ja mēbeļu tapsēšanā izmanto putu polsterēšanas materiālus, šādu polsterēšanas materiālu izgatavošanā neizmanto halogenētus organiskos savienojumus ne kā putu veidotājus, ne kā papildu putu veidotājus.

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Pretendents iesniedz putu polsterēšanas materiāla ražotāja deklarāciju par šādu savienojumu neizmantošanu. Mīksto mēbeļu izstrādājumi, kam piešķirts ar Komisijas Lēmumu (ES) 2016/1332 izveidotais **ES mēbeļu ekomarkējums** vai citi atbilstoši standarta ISO 14024 I tipa ekomarkējumi, kuri tieši apliecina atbilstību uzskaitītajām prasībām vai līdzvērtīgu metožu izmantošanu atbilstības pārbaudē, uzskatāmi par atbilstošiem.

4. ZIŅOŠANA PAR REACH KANDIDĀTU SARAKSTA VIELĀM Pretendents deklarē ikvienas tādas REACH kandidātu saraksta vielas klātbūtni, kuras koncentrācija izstrādājumā un jebkurā tā detaļā/sastāvdaļā pārsniedz 0,1 % (masas). (REACH kandidātu saraksts: īpaši bīstamu kandidātu saraksta vielu saraksts licencēšanai, kas publicēts saskaņā ar Ķīmikāliju reģistrēšanas, vērtēšanas, licencēšanas un ierobežošanas (REACH) regulas 59.panta 10.punktu - <https://echa.europa.eu/lv/candidate-list-table>)

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Pretendents iesniedz deklarāciju, kurā norādītas klātesošās konkrētās REACH kandidātu saraksta vielas, kas iekļautas jaunākajā kandidātu saraksta versijā, kura pieejama uzaicinājuma iesniegt piedāvājumus publicēšanas dienā.

Tehniskā specifikācija (IV)

5. PIEMĒROTĪBA IZMANTOŠANAI Mēbeļu izstrādājums atbilst šādu attiecīgu EN standartu jaunākajās versijās izklāstītajām prasībām, kas var attiekties uz izstrādājuma ilgizturību, izmēriem, drošumu un stiprību, atsaucoties uz **1.pielikuma vai citos avotos minētajiem standartiem.** (Pasūtītājam jānorāda atsauce uz konkrētajiem IV papildinājumā vai citos avotos minētajiem standartiem, kas visvairāk atbilst iepērkamajai mēbelei)

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Pretendents iesniedz deklarāciju par atbilstību attiecīgajiem EN standartiem, ko pamato attiecīgi ar mēbeļu ražotāja vai detaļu/sastāvdaļu piegādātāju testēšanas protokoliem. Mēbeļu izstrādājumi, kam piešķirts ar Komisijas Lēmumu (ES) 2016/1332 izveidotais ES mēbeļu ekomarkējums vai citi atbilstoši standarta ISO 14024 I tipa ekomarkējumi, kuri tieši apliecina atbilstību uzskaitītajām prasībām vai līdzvērtīgu metožu izmantošanu atbilstības pārbaudē, uzskatāmi par atbilstošiem.

Tehniskā specifikācija (V)

6. DEMONTĒJAMA UN REMONTĒJAMA KONSTRUKCIJA

Pretendents nodrošina skaidras demontāžas un remonta instrukcijas (piem., drukātu vai elektronisku eksemplāru, video), lai mēbeļu izstrādājumu varētu nesalaužot demontēt detaļu/sastāvdaļu nomaiņas nolūkā. **Nodrošina instrukciju instrukcijas izdrukā, ko piegādā kopā ar izstrādājumu, un/vai elektronisku eksemplāru ražotāja tīmekļa vietnē.** Demontāžas un nomaiņas operācijām jābūt tādām, lai tās varētu veikt nekvalificēts darbspēks ar parastiem un vienkāršiem rokas darbarīkiem.

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Pretendents iesniedz rokasgrāmatu, kas ietver izvērstu izstrādājuma shēmu, kurā atainots, kādas detaļas var noņemt un aizstāt un kādi darbarīki tam nepieciešami. Mēbeļu izstrādājumi, kam piešķirts ar Komisijas Lēmumu (ES) 2016/1332 izveidotais ES mēbeļu ekomarkējums vai citi atbilstoši standarta ISO 14024 I tipa ekomarkējumi, kuri tieši apliecina atbilstību uzskaitītajām prasībām vai līdzvērtīgu metožu izmantošanu atbilstības pārbaudē, uzskatāmi par atbilstošiem

7. IZSTRĀDĀJUMA GARANTĪJA UN REZERVES DAĻAS

Pretendents piešķir vismaz trīs gadu garantiju, kuraš termiņš sākas izstrādājuma piegādes dienā/ pieņemšanas un nodošanas akta parakstīšanas dienā. **Sī garantija attiecas uz remontu vai nomaiņu un ietver pakalpojumu līgumu ar izstrādājuma aizvešanas un atvešanas vai uz vietas veikta remonta iespēju.** Garantijas ietvaros tiek nodrošināta preču atbilstība līguma specifikācijām bez papildu maksas.

Pretendents garantē rezerves daļu vai tādu elementu pieejamību, kam ir ekvivalenta funkcija vismaz trīs gadus, sākot no mēbeļu izstrādājuma piegādes dienas/ pieņemšanas un nodošanas akta parakstīšanas dienas. Norāda kontaktinformāciju, kas izmantojama, lai organizētu rezerves daļu piegādi.

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE., tostarp visiem norādītajiem lietojumiem. Pretendents iesniedz deklarāciju, k Pretendents iesniedz rakstisku deklarāciju, kurā norādīts piedāvātais periods un apliecināts, ka tas attiecas uz preču atbilstību līguma specifikācijāma līgumslēdzējai iestādei nepastarpināti vai ar pakalpojuma sniedzēja starpniecību tiks darītas pieejamas saderīgas rezerves daļas.

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji (I)

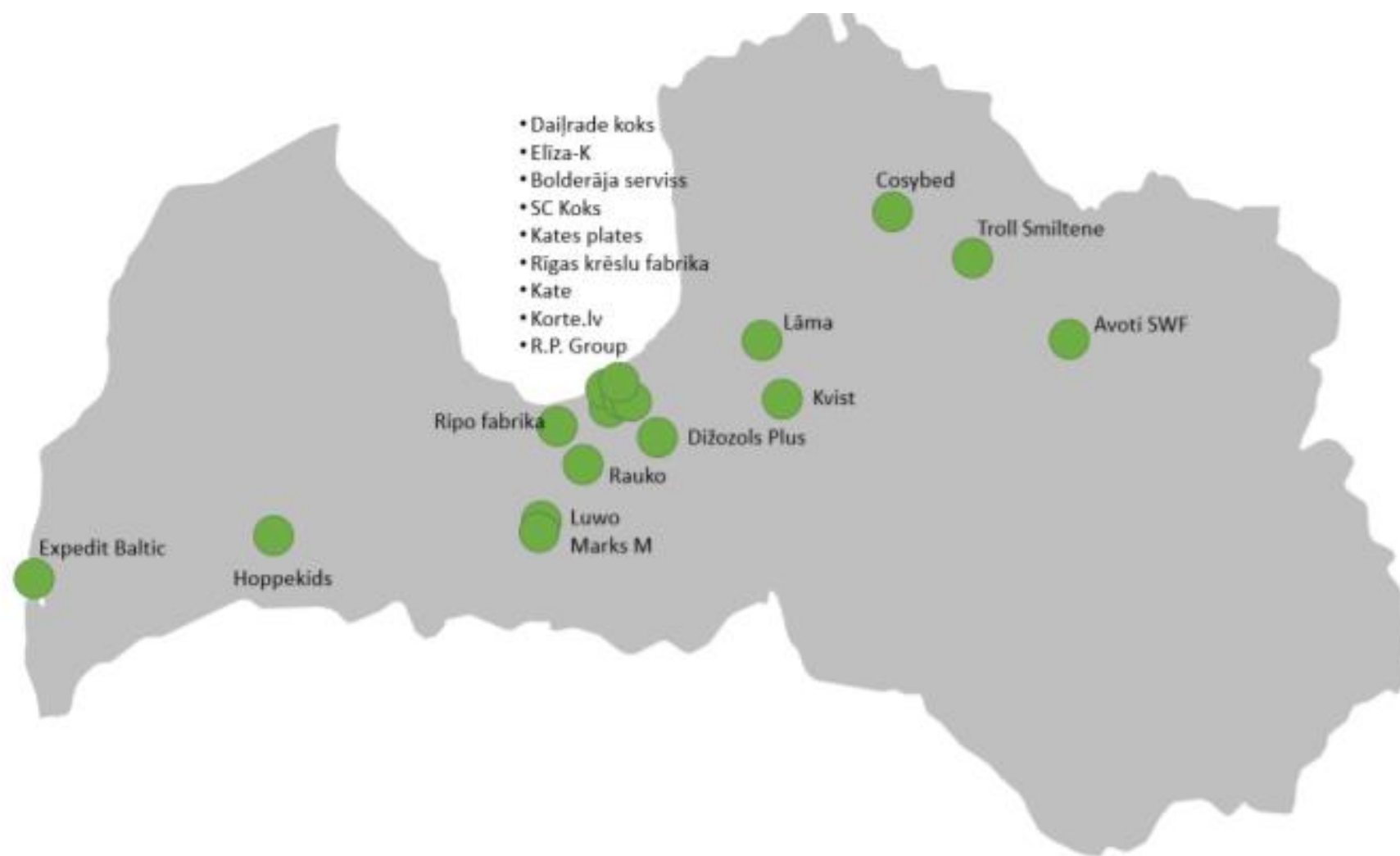
1. FORMALDEHĪDA EMISIJAS NO KOKSNES MATERIĀLU PLĀTNĒM Punktus piešķir tad, ja tiek pierādīts, ka mēbelē izmantoto visu koksnes materiālu plātņu formaldehīda emisijas līmenis nepārsniedz 65 % no E1 formaldehīda emisiju robežvērtībām, kas noteiktas piemērojamos standartos. (Standarta EN 13986 B pielikumā)

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Iepriekš 1. tehniskajā specifikācijā aprakstītajā kārtībā jāpierāda, ka netiek pārsniegti 65 % no E1 emisiju robežvērtībām

2. VIDEI DRAUDZĪGA PIEGĀDE Papildus punkti tiks piešķirti par tādu piegādi, kas tiks veikta noteiktā pasūtītāja paredzēta attāluma ietvaros no ražošanas vietas līdz pasūtītāja norādītajai vietai, lai maksimāli samazinātu CO2 izmešus piegādes procesā (piemēram, 250 km ietvaros).

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Par atbilstīgu tiks uzskatīta tāda produktu piegāde, kura tiks veikta noteiktā, pasūtītājā paredzētā attāluma ietvaros no mēbeļu ražošanas vietas (ne loģistikas, ne vairumtirdzniecības vietas) līdz pasūtītāja norādītajai vietai. Pamata šim kritērijam ir emisijas, kura rada autotransports nobraucot šos 250 km, tādējādi tiek izvērtēts attālums pa koplietošanās ceļiem. Latvijā 2020.gada sākumā ir reģistrēti 952 uzņēmumi, kas ražo mēbeles. Lai izvērtētu lielāko mēbeļu ražošanas uzņēmumu atrašanās vietas, Latvijas kartē ir atzīmētas 22 lielāko uzņēmumu (apgrozījums virs 2 miljoni EUR 2019.gadā) ražotnes. Norādītie uzņēmumi var nepiedalīties iepirkumos, tādējādi karte ir izmantojama kā uzskates materiāls.

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji (II)

Piedāvājuma izvērtēšanas kritēriji (III)

10. APRITES EKONOMIKAS PLĀNS

Pretendentam jāiesniedz plāns, kas ietver sekojošas daļas:

- konkrēts redzējums turpmākai darbībai;
- attīstība saskaņā aprites ekonomikas principiem līguma laikā;
- darba organizēšana un sadale līguma darbības laikā;
- pretendents / piegādātājam paredzētās lomas un atbildība.

ATBILSTĪBAS PĀRBAUDE. Pretendents apraksta savu skatījumu par mēbeles aprites ekonomikas skatījumu, to izejvielu izmantošanu, par tā vērtības saglabāšanu pēc tā lietošanas, kā arī sadarbību ar līgumslēdzēju, piegādes ķēdes partneriem un uzņēmuma ražošanas kapacitāti un pretendenta iespējas nodrošināt iepirkuma izpildi. Papildus punkti tiek piešķirti par norādīto aktivitāšu detalizācijas pakāpi un interesi sadarbībā ar Pasūtītāju.

Aprites ekonomikas principu iekļaušana iepirkumos

- **Mēbeļu labošana un remontēšana** - iekļaut Tehniskajā specifikācijā un līguma izpildē;
- **Ilgspējīgu koksnes materiālu izmantošana** - iekļaut kritēriju Tehniskajā specifikācijā;
- **Videi draudzīga piegāde** - ietvert piedāvājuma izvērtēšanas kritērijos;
- **ILGMŪŽĪBA, ERGONOMIKA UN CITI KVALITĀTES STANDARTI** - Attiecībā uz mēbeļu ilgmūžību, labošanas iespējām, piemērotību un ergonomiskumu ir ieteicams izmantot atsauces uz nacionālajiem standartiem taču var tikt izmantotas arī TCO prasības attiecībā uz krēsliem un galdiem un Ziemeļu gulbja (Nordic Swan) prasības attiecībā uz āra mēbelēm.

Informācija par ZPI piemērošanu

Informācijas avoti par ZPI piemērošanu (I)

- MK not. nr. 353 «Prasības zaļajam publiskajam iepirkumam un to piemērošanas kārtība» <https://likumi.lv/ta/id/291867-prasibas-zalajam-publiskajam-iepirkumam-un-to-piemerosanas-kartiba>
- Aktuālā informācija par ZPI: <https://www.varam.gov.lv/lv/zalais-publiskais-iepirkums>
- ZPI Piemērošanas vadlīnijas: <https://www.varam.gov.lv/lv/zala-publiska-iepirkuma-piemerosanas-vadlinijas>
- EK izstrādātie ZPI kritēriji https://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm
- Informatīvais ziņojums par ZPI piemērošanu 2020.gadā <https://www.varam.gov.lv/lv/media/25745/download>
- Biežāk uzdotie jautājumi par ZPI <https://www.varam.gov.lv/lv/biezak-uzdotie-jautajumi-buj>
- Dzīves cikla izmaksu kalkulatori enerģiju patērējošām precēm <http://demo.blond.lv/lcc2/>
- Semināri par ZPI piemērošanu <https://www.varam.gov.lv/lv/seminari-zpi-piemerosanas-veicinasanai>

Informācijas avoti ZPI piemērošanu (II)

- Informācija par Eiropas ekomarķējumu https://www.vpvb.gov.lv/lv/ekomarkejums-informacija?utm_source=https%3A%2F%2Fwww.google.com%2F
- Vietējo augļu un ogu sezonālītātes kalendārs https://www.zm.gov.lv/public/ck/files/ogas%20Sezonalitates_kalendari_aktualizetie_300621.pdf
- Informatīvie un audiovizuālie materiāli, t.sk. Datu ieguve un analīze bioloģiskās pārtikas pieejamības jomā <https://www.varam.gov.lv/lv/informativie-un-audiovizualie-materiali>
- Nacionālā pārtikas kvalitātes shēma <http://karotite.lv/par-karotiti/npks-produktu-pamatprasibas>
- Latvijas Ekoprodukts <https://www.lbla.lv/>
- Latvijas Lauku konsultāciju centrs katalogs «Novada garša» <https://www.novadagarsa.lv/>
- Orientējošs saraksts ar atbilstošiem EN standartiem, kas attiecas uz piemērotību izmantošanai (izstrādājusi Tehniskā komiteja CEN/TC 207 “Mēbeles”). Pieejams - 38.lappaspušē <https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/ENV-2017-00602-02-00-LV-TRA-00.pdf>

A large, ancient tree with a thick trunk and dense canopy of golden-brown leaves stands in a field. The sun is low on the horizon behind the tree, creating a bright glow and long shadows. The sky is filled with scattered white and grey clouds against a deep blue background. In the foreground, there is a field of tall, golden-brown grasses. A wooden fence runs across the middle ground. In the background, a line of trees marks the horizon.

**Mazāk ir vairāk!
(Enough is best)
Herman Edward Daly**

Paldies par uzmanību!

Kontakti:

Inese Peļša

Inese.Pelsa@varam.gov.lv